

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพการจักษองงานเลือก กลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในพื้นที่การพัฒนา ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการวิจัยครั้งนี้มากขึ้น จึงได้ ศึกษา ค้นคว้า ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัย ในเรื่องต่าง ๆ และจะ ชวนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. นโยบายการศึกษาค้นคุณภาพการศึกษา และค่านการศึกษาเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจระดับประถมศึกษา
 2. หลักการ จุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
 3. โครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
 4. ความสำคัญ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาเพื่ออาชีพ
 5. จุดประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
- กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก
6. การวางแผนและเกณฑ์การจักษองงานเลือก
 7. การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
 8. การประเมินผลการจักษองงานเลือก
 9. ความหมาย และความสำคัญของหลักสูตร
 10. กิจกรรมการเรียนการสอน
 11. สื่อการเรียนการสอน
 12. การวัดผลและประเมินผล
 13. สถานที่ใช้สอนและฝึกงาน
 14. การจักษองการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
 15. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการศึกษา ค่านิยม การศึกษา และ การศึกษา เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจระดับ ประถมศึกษา

ความหมายของนโยบาย

รุม กาญจนประกร (อ้างถึงใน เสนาะ ทิเขาว์ 2521 : 26) ให้ความหมายของนโยบายไว้ว่า หมายถึง แนวทางปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นโยบาย ซึ่งให้เห็นว่า ฝ่ายบริหารควรทำอย่างไร และปฏิบัติยึดถืออะไร จึงจะทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนั้น การบริหารงานของผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายเสียก่อน

ประชุม รอกประเสริฐ (2527 : 7) ยังชี้ให้เห็นว่า นโยบายเป็นกรณ สำหรับทัศนคติของผู้บริหาร ในลักษณะแสดงให้เห็นถึงวิถีทางและผลแห่งการดำเนินงาน นโยบายที่ดีย่อมทำให้การตัดสินใจถูกต้อง และตั้งมั่นไปทั่ว นโยบายที่มีความสำคัญยิ่ง ในขั้นที่จะช่วยสนับสนุนให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง เป็น การควบคุมขั้นพื้นฐานของการบริหารงาน ทำให้เกิดความแน่นอน และช่วยลด เวลาที่ต้องใช้ในการตัดสินใจ

กมล ชิโสภา (2522 : 39) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องรู้นโยบายใน ระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ นโยบายของชาติ ของกระทรวง ของกรม และนโยบาย ของระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะของกรมมาวางเป็นนโยบายของโรงเรียน โรงเรียน จำเป็นต้องวางนโยบายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และสอดคล้องกับนโยบายเบื้องต้น คือ ของกรม ของกระทรวง และของชาติ เพื่อจะได้คอยปัญหาผู้ซักถามได้ว่า โรงเรียนมีนโยบายอย่างไร

จากความหมายและความสำคัญของนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการ ปฏิบัติงานของสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องกำหนดนโยบาย เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือ กรอบกำกับการบริหารงานให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยยึด นโยบายที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่ นโยบายของชาติ กระทรวง และกรม เป็นกรอบใน

การกำหนดนโยบายภายในสถานศึกษาของตนเอง

ในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 ของ
กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2530 : 31-33)
ได้กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนโยบายการศึกษาเพื่อ
พัฒนาเศรษฐกิจไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนให้มีความสามารถพัฒนาชีวิต การ
อาชีพและสังคม ให้มาตรฐานการดำรงชีวิตที่สูงขึ้น และอยู่ร่วมกันด้วยความสุข
สมบูรณ์ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
โดยจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ให้เกิดความเสมอภาคของการ
ศึกษา ทั้งในโอกาสและคุณภาพให้เยาวชน และประชาชนได้รับบริการของการ
ศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนโดยตลอดชีวิต มุ่งเน้นให้เยาวชนและ
ประชาชน มีคุณธรรม ศีลธรรม ค่านิยมที่ดี ประพฤติปฏิบัติตามครรลองของศาสนา
และวัฒนธรรมไทย มีสติปัญญา ความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อการประกอบสัมมาอาชีพ
มีความรู้ ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความเข้าใจในปัญหา
สังคมและแคววที่จะแก้ปัญหาพัฒนาสังคมร่วมกัน รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา
รู้จักปรับตัวให้ทันและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มี
สุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ หังกายและใจ รวมทั้งมีความเป็นพลเมืองดีของชาติ
ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความสามัคคีกลมเกลียวกันระหว่างคนในชาติ เคารพ
ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

นโยบายค่านการการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ

เร่งรัดพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ให้มีส่วนช่วยต่อการพัฒนา
เศรษฐกิจของชาติ และการมีงานทำ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติในค่านการงาน การ

อาชีพ ตามกระบวนการให้ครบวงจร และส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อให้เกิดค่านิยม คุณธรรม ทักษะ ความสามารถ และประสิทธิภาพที่จะประกอบสัมมาอาชีพ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่อง สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ เพื่อเพิ่มเติมทักษะ ความสามารถเฉพาะทาง นำไปสู่การประกอบอาชีพตามสภาพตลาดแรงงานในท้องถิ่น

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมไว้ว่า จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชน ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย และมีทักษะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม โดยการขยายและยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น ปรับปรุงการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังคนในระดับกลางและระดับสูง ให้ผู้จบการศึกษามีความรู้ มีทักษะ และคุณธรรมที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และประกอบอาชีพอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529 : 2)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อให้นักเรียนประถมศึกษาที่มีคุณสมบัติสอดคล้องตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา โดยเน้นทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และได้นำนโยบายไว้ว่า เร่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยปรับปรุงการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพ หวังมุ่งเน้นทักษะภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และสุขภาพอนามัยเป็นพิเศษ รวมทั้งปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุนทรียะที่ดี มีกิจนิสัย และทักษะเบื้องต้นที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพ

เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข อนึ่ง สำหรับแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใน
ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพนั้น ใ้กำหนดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอน
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพขึ้น (2529 : 15-24)

หลักการ จุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรที่เหมาะสม
สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความ
สามารถขั้นพื้นฐาน ในคงสภาพการอ่านออกเขียนได้ และคิดคำนวณได้ ประกอบ
อาชีพได้ตามควรแก่วัย และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดี ในระบอบการปกครอง
แบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กรมวิชาการ 2525 : ๗-๘)

หลักการของหลักสูตร

หลักการ คือ แนวทางหรือทิศทางซึ่งจะนำหลักสูตรไปสู่จุดหมายของ
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใ้กำหนดหลักการไว้ 3 ประการ เพื่อ
ประโยชน์แห่งชีวิตของคนไทยทั้งหมด และเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติไทย
ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไป
ใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลัก
ร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความ
ต้องการได้

(กรมวิชาการ 2525 : ๘)

จุดหมายของหลักสูตร

จุดหมาย คือ ความประสงค์หรือความต้องการทางการศึกษาและสังคม ในการจัดการศึกษาแต่ละระดับ สำหรับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดหมายขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยนำเอาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชาวไทยโดยส่วนรวมมาเป็นพื้นฐาน แล้วพิจารณาว่า จะสร้างคนไทยให้มีลักษณะที่พึงประสงค์จะต้องสร้างเสริมเพิ่มเติมสิ่งใดลงไปบ้าง จากนั้นจึงนำมากำหนดเป็นจุดหมายของหลักสูตร โดยมุ่งให้เป็นคนที่มีคุณธรรม ใฝ่ความรู้ความสามารถ ใฝ่ความสุข ให้เป็นพลเมืองดีของสังคม และของบ้านเมืองมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. คุณสมบัติที่ต้องการเน้น
2. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
3. ชีวิตที่สงบสุข
4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ (กรมวิชาการ 2525 : ๗-ก)

จากหลักการและจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนชาวไทยทุกคน ต้องได้รับเมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไปแล้ว ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน มีทักษะในการดำรงชีวิต เป็นคนดี มีคุณธรรม สามารถ ประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย และดำรงตนอยู่ในสังคมได้ตามสมควร

โครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดหมวดประสบการณ์ที่ จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 5 กลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหา

ของชีวิตและสังคม กล่าวถึง ปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในต่าง ๆ
เพื่อความดำรงอยู่ และการดำเนินชีวิตที่ดี ประกอบด้วย สุขศึกษา สังคม และ
วิทยาศาสตร์

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมการพัฒนาและ
การสร้างนิสัย ประกอบด้วย จริยศึกษา ศิลปศึกษา คณิตและนาฏศิลป์
พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปใน
การทำงาน ความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย งานบ้าน งานเกษตร
งานประดิษฐ์ และงานช่าง

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับชีวิต
ประจำวัน และวิชาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอน
อย่างใดอย่างหนึ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

การจัดมวลประสบการณ์ให้เรียนนั้น ให้จัดยึดหยุ่นตามพัฒนาการของเด็ก
และความเหมาะสมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ หลักสูตรนี้จึงจัดเป็นสามช่วง ช่วงละ
2 ปี คือ ประถมศึกษาปีที่ 1-2 ประถมศึกษาปีที่ 3-4 และประถมศึกษา
ปีที่ 5-6 ซึ่งเนื้อหานั้นอาจเปลี่ยนแปลงไป (กรมวิชาการ 2525 : ก)

เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังกล่าว
ข้างต้น ได้กำหนดให้มีมวลประสบการณ์ไว้ 4 กลุ่มประสบการณ์ ต่อมาใน
ปี พ.ศ. 2523 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษ และ
เนื้อหาสาระละเอียดงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5-6 ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สภาพเศรษฐกิจ สังคมของ
ประเทศ และความเหมาะสมต่าง ๆ จึงได้เพิ่มเวลาเรียนในหลักสูตรประ-
ถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง (เฉพาะชั้น ประถมปีที่ 5-6)
เมื่อรวมเวลาเรียนแล้วจะมีเวลาเรียน 1,200 ชั่วโมง ใน 1 ปีการศึกษา เพื่อ
ให้โรงเรียนประถมศึกษาได้เลือกสอนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือ
สอนวิชาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามสภาพความถนัด ความ

สนใจของนักเรียน และความเหมาะสมของท้องถิ่น ทั้งแก่ปีการศึกษา 2525
เป็นต้นไป (คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.520/2523 ลงวันที่ 3
พฤศจิกายน พ.ศ. 2523) และนับเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ 5

อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรแต่ละกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	รายละเอียด		
	อัตราเวลาเรียนตามระดับชั้น		
	ป.1-2	ป.3-4	ป.5-6
1. กลุ่มทักษะ	50	35	25
- ภาษาไทย			
- คณิตศาสตร์			
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	15	20	25
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	25	25	20
4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	10	20	30
5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ	-	-	16
- ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน			
- วิชาอาชีพเกี่ยวกับการดำรงชีวิต			

จากโครงสร้างและอัตราเวลาเรียนในหลักสูตรของแต่ละกลุ่มประสบการณ์
จะเห็นว่า ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นั้น หากโรงเรียนเลือกสอนวิชาอาชีพ
เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ในกลุ่มประสบการณ์ที่ 5 เมื่อรวมกับกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพในกลุ่มประสบการณ์ที่ 4 ซึ่งเป็นวิชาที่ต่อเนื่อง และมีลักษณะ
เช่นเดียวกัน ก็จะมีเวลาเรียนเกือบครึ่งหนึ่ง คือ ประมาณร้อยละ 46 ของ
เวลาเรียนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา 2528 : 17-18)

ความสำคัญ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาเพื่ออาชีพ

การศึกษาวิชาอาชีพนั้นว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการเตรียมบุคคลใหม่มีความสามารถประกอบอาชีพได้ตามความถนัด ความสนใจของบุคคล ซึ่งจะมีผลผูกพันไปถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จะเห็นได้จากนโยบายการศึกษา ทั้งในอดีตและปัจจุบันมุ่งเน้นเรื่องของวิชาอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงาน โดยมุ่งเน้นนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อให้มีงานทำ ซึ่งจะเห็นได้จากการปรับปรุงหลักสูตรใหม่แต่ละครั้ง ก็เพื่อมุ่งหวังที่จะปลูกฝังวิชาอาชีพให้แก่ กุหลุมกร กุหลุมกร มิไรเรียนเพื่อรับราชการแต่เพียงอย่างเดียว (เสนีย์ พิทักษ์อรุณพร 2525 : 35) ดังนั้น การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ จึงเปิดกว้างทางค่านิยม เพื่อเป็นการเตรียมตัวเด็กเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ได้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตน

ปัจจุบันการดำรงชีวิตของคนเราในสังคมมีความซับซ้อนมาก ทุกคนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด อาชีพจะเป็นตัวกำหนดความอยู่รอด และคุณภาพของการดำรงชีวิต แต่การได้มาซึ่งอาชีพในปัจจุบันมิใช่ของงาน การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในอันที่จะสร้างให้คนมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับอาชีพ (ทวีป อภิลิทธิ 2528 : 17-18)

ชาว์ง บัวศรี (2521 : 5-8) ได้กล่าวว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพเป็นการศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระ หรืออาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องให้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ ตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ให้เน้นหนักไปในด้านปูพื้นฐาน สร้างความสนใจ และความสำนึกในความสำคัญของอาชีพ (Career Awareness) รวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ หลังจากจบประโยคประถมศึกษาไปแล้ว ต้องส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสดูการทำงาน ทดสอบความสนใจและความถนัด เปิดทักษะของตนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ

ซึ่งแต่ละท้องถิ่น แต่ละโรงเรียน ย่อมจัดการงานและอาชีพแตกต่างกันออกไป

สวัสดิ์ จงกล (2528 : 39-40) ยังชี้ให้เห็นว่า การประกอบอาชีพ เป็นการช่วยตนเองมิให้เป็นภาระแก่ผู้อื่นและสังคม เป็นการพัฒนาตนเองและสังคม เพราะชีวิตที่มีความสุข คือ ชีวิตที่ทำงานและประกอบอาชีพ ถ้าทุกคนทำงานเป็น ประกอบอาชีพที่ดี มีรายได้ดี มีเสถียรภาพมั่นคง ความสงบในสังคมก็จะเกิดขึ้น ซึ่งครูจะต้องพยายามปลูกฝังให้เด็กมีทัศนคติ และเห็นคุณค่าของการทำงานและการประกอบอาชีพ การที่จะทำให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จำเป็นต้องฝึกให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกทำงาน และปฏิบัติงานด้านอาชีพต่าง ๆ จากง่ายไปหายาก ซึ่งจะช่วยให้เด็กค่อย ๆ มีเจตคติที่ดี และเห็นคุณค่าของการทำงานและการประกอบอาชีพ

ชม ภูมิภาค (2521 : 2-4) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การศึกษาเพื่ออาชีพ หมายความว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาทุกชั้นตอน ไม่ว่าจะประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา บุคคลซึ่งประกอบอาชีพได้ มีความสามารถที่จะทำงานเลี้ยงชีพได้ตามควรแก่ฐานะในทางวิชาชีพ วิชาชีพ และเศรษฐกิจ การศึกษาแต่ละชั้นตอนเป็นการศึกษาที่สำเร็จในตัวเอง เช่น จบประถมศึกษา ก็สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร เป็นคนจริงจัง ขยันขันแข็ง ประกอบอาชีพอิสระได้ มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพได้ตามสมควร เป็นต้น

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาทั้งหลายจะเห็นว่า วิชาอาชีพนับว่าเป็นวิชาที่มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตลอดจนสนองต่อสภาพพื้นฐานของเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2520 รัฐบาลจึงได้ประกาศนโยบายการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2520 และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และให้เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา ซึ่งหลักสูตรฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญของวิชาอาชีพเป็นอย่างมาก โดยกำหนดให้มี

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร โดยกำหนดให้นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใ้เรียนกลุ่มวิชาดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างเจตคติ
ประสบการณ์ ความรู้ ทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ และ
เป็นการนำไปสู่การทำงานที่ยากขึ้น ความล้าคัมจนบรรลุถึงงานอาชีพในท้องถิ่นของ
ตน อันเป็นการช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของผู้เรียนแต่ละคน ตลอดจน
ครอบครัวให้ดีขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จุดประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการทำงาน
และพื้นฐานอาชีพวิชางานเลือก

โดยที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้
ความสามารถ มีนิสัยรักการทำงาน และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพอย่าง
มีประสิทธิภาพตามควรแก่วัย จึงกำหนดให้ผู้เรียนรู้การทำงานที่เป็นพื้นฐานของ
การประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์ จากกระบวนการเรียน
การสอนไปใช้เป็นพื้นฐานในการทำงาน และประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและ
ความสามารถได้ ซึ่งหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนมี
ประสบการณ์ 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงาน ประสบการณ์พื้นฐาน
ในการทำงาน และประสบการณ์ความรู้พื้นฐานที่สัมพันธ์กับงาน ซึ่งประสบการณ์
ทั้งสามด้านนี้ นอกจากจะช่วยส่งเสริมเจตคติที่ดีที่มีต่อการทำงานแล้ว ผู้เรียนยัง
ได้รับการฝึกฝนให้มีลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานไปพร้อม ๆ กัน จึงได้กำหนด
จุดประสงค์ และโครงสร้างไว้ดังนี้

จุดประสงค์ทั่วไป

1. ให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงานที่เป็นพื้นฐานของการ
ประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต ให้เกิดความสงบสุขทั้งส่วนตัวและส่วนรวม
2. ให้เข้าใจสภาพปัญหา ความเปลี่ยนแปลง สามารถแสวงหา
ความรู้ ปรับตัว และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับภาวะของท้องถิ่น
บ้านเมือง และโลก

3. ให้ความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ รู้จักพึ่งตนเอง มีวินัย และมุ่งมั่นในการทำงาน
4. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการทำงาน และชื่นชมในผลงานที่ทำ
5. ให้ความสำคัญในการทำงาน ทั้งงานอิสระและที่ทำร่วมกับผู้อื่น เพื่อความเจริญส่วนตัวและส่วนรวม
6. ให้อุจกเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยนิยมชมชอบ และสนับสนุนการใช้สินค้าไทย (กรมวิชาการ 2525 : 297)

นอกจากนี้ หลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพยังได้กำหนดให้มีความเลือกอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ เป็นการปูพื้นฐานในค่านอาชีพ แก่นักเรียนให้ออกไปดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามควรแก่วัยและอัคภาพ หรือเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพต่อไป โดยมีจุดประสงค์เฉพาะไว้ดังนี้

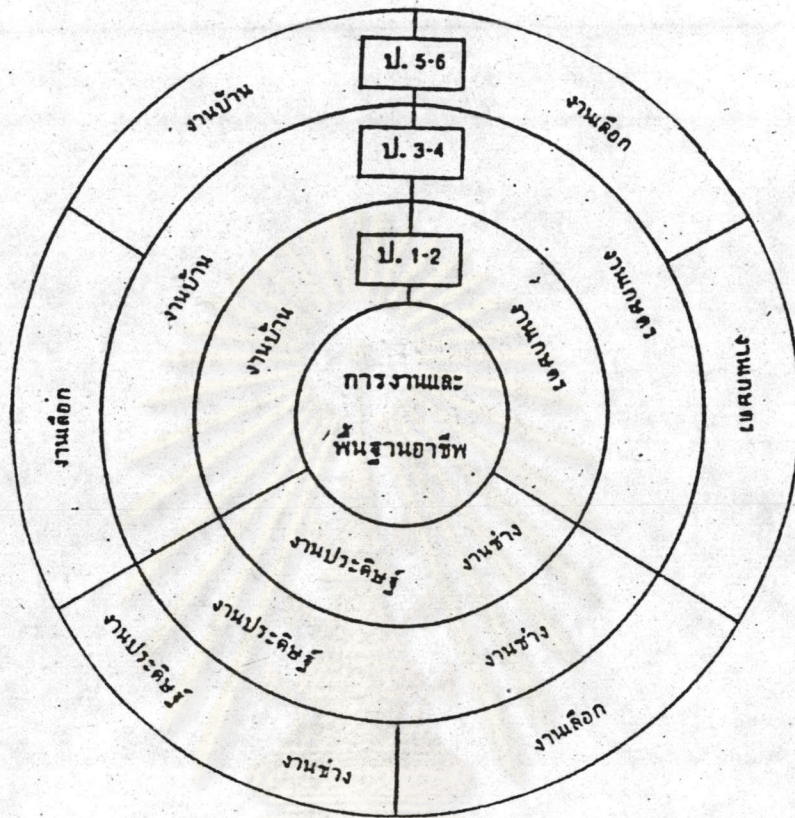
1. เพื่อส่งเสริมทักษะและวางรากฐานในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของท้องถิ่น
2. เพื่อส่งเสริมพื้นฐานของการทำงาน และประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
3. เพื่อส่งเสริมการฝึกพื้นฐานในการทำงาน โดยเฉพาะการยกระดับงานช่างของท้องถิ่น ให้มีมาตรฐานดีขึ้น
4. เป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพแรงงานของท้องถิ่น โดยเฉพาะการเกณฑ์ของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ
5. เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ในค่านอาหาร โภชนาการ การเลี้ยงดูเด็ก การแต่งกาย และอาชีพ ให้มีมาตรฐานดีขึ้น (กรมวิชาการ 2525 : 337)

โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้จัดโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันภายในกลุ่มวิชา โดยยึดวัยของผู้เรียนเป็นหลัก จัดเป็นช่วง คือ ประถมศึกษาปีที่ 1-2 ประถมศึกษาปีที่ 3-4 และ ประถมศึกษาปีที่ 5-6 สำหรับในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ยังได้แบ่งโครงสร้างของหลักสูตรออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องเรียนต่อเนื่อง เรียกว่า งานพื้นฐาน ประกอบด้วย งานใหญ่ ๆ 3 งาน ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง และส่วนที่ให้เลือกเรียนตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน เรียกว่า งานเลือก ประกอบด้วย งานเลือก 5 แขนงงาน ได้แก่ แขนงงานบ้าน แขนงงานเกษตร แขนงงานช่าง แขนงงานช่างประดิษฐ์ และแขนงงานอาชีพอื่น ซึ่งสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิโครงสร้างกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

(สุทธิ ประจงศักดิ์ และ ศิริกุล ไทพิทักษ์ 2525 : 21)

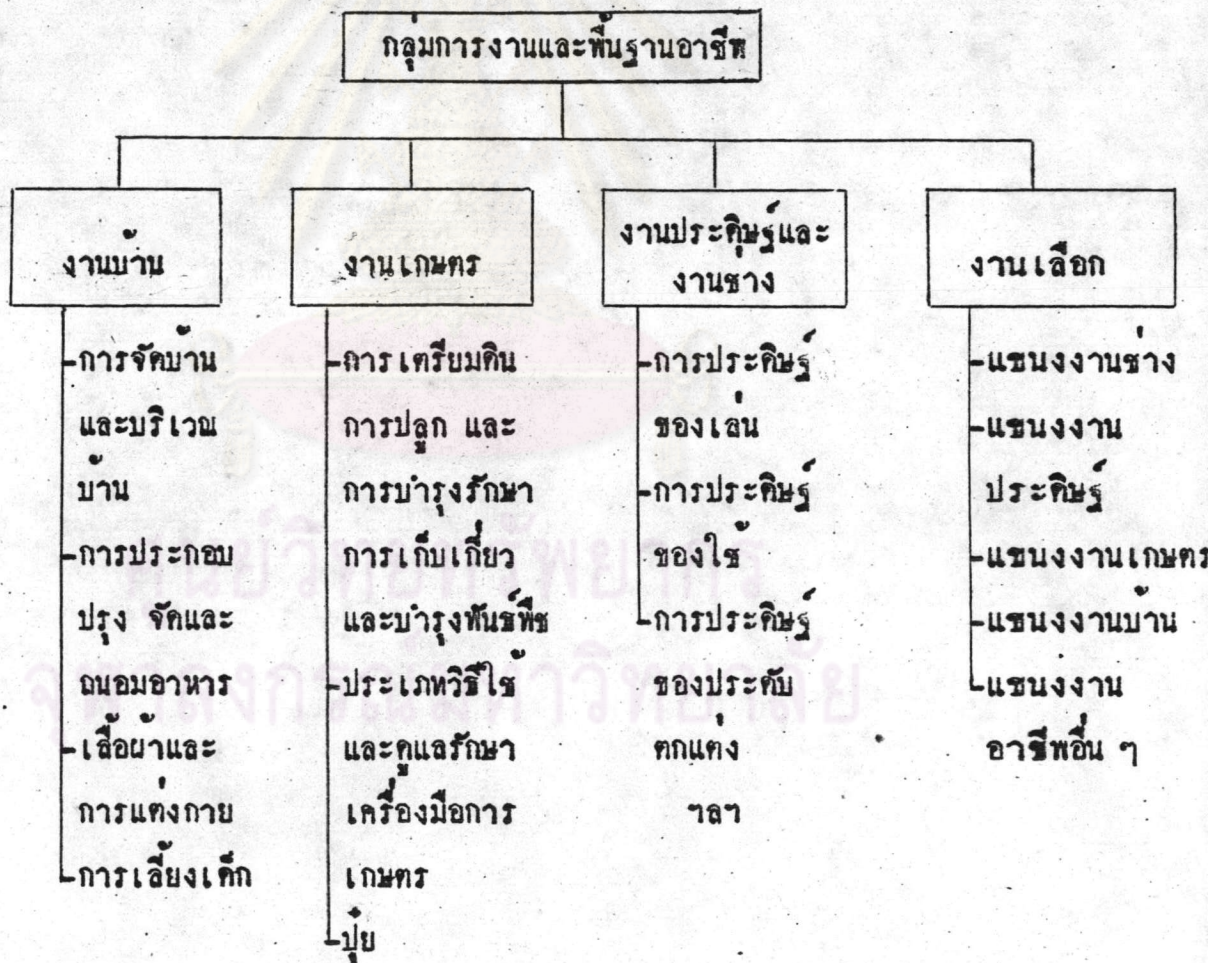
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มุ่งให้มีความรู้ ความสามารถ ค่านิยม และนิสัยรักการทำงาน เพื่อเป็นพื้นฐานในงานอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ มีความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ รู้จักพึ่งตนเอง และมุ่งมั่นในการทำงานให้ได้ผลสำเร็จ ตามจุดประสงค์ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และสามารถนำความรู้จากการเรียนการสอนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ตามควรแก่วัยและความสามารถ งานต่าง ๆ ใ้คนนำมาให้นักเรียนใคร่เป็นงานใหญ่ ๆ 3 งานคือ

1. งานบ้าน เป็นงานที่ปลูกฝังกิจนิสัยที่ดีให้มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน และแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการทำงาน ตลอดจนให้มีความสามารถในการทำความสะอาด จัดบ้าน เลือกอาหาร การปรุงอาหารที่มีประโยชน์ เลี้ยงดูเด็ก และงานเสื่อน้ำ

2. งานเกมทรี เป็นงานที่ปลูกฝังให้นักเรียนรักงานเกมทรี ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับงานเกมทรีไปใช้ในครอบครัวและท้องถิ่นของตน นำผลิตที่ได้จากการปฏิบัติไปจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว

3. งานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นงานที่เป็นพื้นฐานของงานช่างต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้นักเรียนนำวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นของเล่นของใช้ ของประดับตกแต่งได้เหมาะสมกับวัย และความสามารถของนักเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมให้สามารถใช้เครื่องมือช่วยทำงานอย่างถูกวิธี และปลอดภัย

งานสามงานดังกล่าว ใ้สรูปย่อเนื้อหาสาระของแต่ละงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

อัตราเวลาเรียน

ระดับชั้น	รอยละของเวลาเต็ม	จำนวนชั่วโมง	จำนวนคาบ
ป.1-2	10	100	300
ป.3-4	20	200	600
ป.5-6	30	300	900

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยศึกษานิเทศก์
2530 : 30)

งานเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

งานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นงานที่ส่งเสริมให้นักเรียน
มีทักษะเฉพาะงานมากขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด
และความมั่นใจในงานอาชีพ และมุ่งฝึกทักษะการทำงานที่ยากขึ้นและเฉพาะอย่าง
ขึ้น เป็นการปูพื้นฐานในค่านิยมอาชีพแก่ผู้เรียน ให้ออกไปดำรงชีวิตในสังคมได้
อย่างมีความสุจริตตามควรแก่วัย อุดมภาพ หรือเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดย
แบ่งเวลา 900 คาบ ออกเป็น 2 ส่วน คือ งานพื้นฐาน 600 คาบ และงานเลือก
300 คาบ ดังนี้

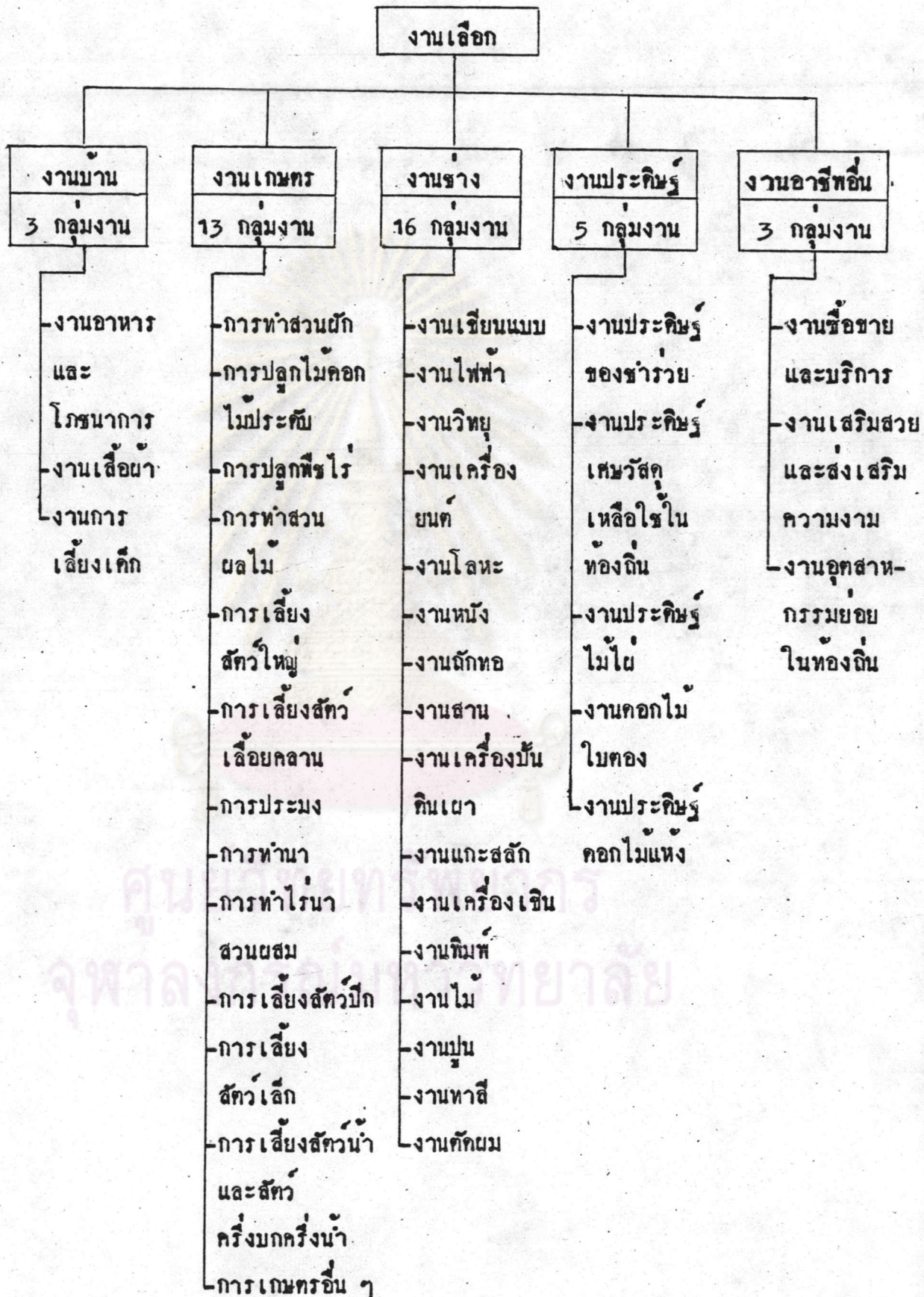
อัตราเวลาเรียนกลุ่มกรงานและพื้นฐานอาชีพ 900 คาบ			
600 คาบ			300 คาบ
งานบ้าน	งานเกษตร	งานประดิษฐ์และงานช่าง	งานต่าง ๆ 5 แขนงงาน
งานพื้นฐาน			งานเลือก

ส่วนที่หนึ่ง 600 คาบ เป็นเวลาของงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์
และงานช่าง ที่เรียกว่า งานพื้นฐาน

ส่วนที่สอง 300 คาบ เป็นเวลาเรียนงานเลือกที่โรงเรียนเลือก
จากงานเลือก 5 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งาน
ประดิษฐ์ และงานอาชีพอื่น ทั้งแผนภูมิรายละเอียดดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวางแผนและเกณฑ์การตัดสินงานเลือก

การตัดสินวิชาอาชีพในงานเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โรงเรียนควรคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ ความสามารถตามควรแก่วัย รวมถึงประโยชน์และผลที่นักเรียนจะได้รับ ซึ่งในเรื่องนี้ ฮอปพอก (Hoppock 1967 : 543-547) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า วิชาอาชีพที่เปิดสอนในโรงเรียนหรือในสถานศึกษาต่าง ๆ ควรจะมีลักษณะที่เป็นความต้องการและความจำเป็นของสังคม ผู้เรียนนำไปใช้ได้ และสามารถยืดหยุ่นนำไปใช้งานในลักษณะใกล้เคียงกันได้

จะเห็นได้ว่า การตัดสินวิชาอาชีพในงานเลือกนั้น นักการศึกษาควรคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ ความสามารถตามควรแก่วัย รวมถึงประโยชน์และผลที่นักเรียนจะได้รับ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความต้องการ ความจำเป็นของสังคม ตลอดจนสามารถปรับและนำไปใช้ประโยชน์ได้ เพื่อให้เกิดผลดังกล่าว โรงเรียนควรคำนึงถึงการดำเนินงานก่อนจะตัดสิน ซึ่งกรมวิชาการ (2526:16) ได้เสนอแนวคิดในการที่โรงเรียนจะตัดสินงานเลือกไว้ คือ "ต้องคำนึงถึงความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ความพร้อมของครูผู้สอน โรงเรียน ผู้ปกครอง ความเหมาะสม สอดคล้อง และความต้องการของท้องถิ่น ทรัพยากร แหล่งวิทยากร และสถานประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานที่เลือก กับงานพื้นฐานด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนงานเลือกเป็นประโยชน์มากที่สุด"

จากแนวคิดของนักการศึกษา และแนวปฏิบัติดังกล่าวเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนในการตัดสินงานเลือก โรงเรียนจึงควรมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. สํารวจความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
2. สํารวจความพร้อมของครูผู้สอน โรงเรียน และผู้ปกครอง
3. สํารวจความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของ

ท้องถิ่น

4. คำนี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานที่เลือกกับงานพื้นฐาน

เกณฑ์การจ้กสอนงานเลือก

การที่โรงเรียนจะพิจารณาจ้กสอนงานเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้นั้น โรงเรียนควรจะได้คำนึงถึงเกณฑ์หรือองค์ประกอบในการพิจารณาจ้กสอนงานเลือก ซึ่งจากผลการวิจัยของ บุญเจริญ แก้วมุกดา (2527 : 58) พบว่า เกณฑ์หรือองค์ประกอบที่โรงเรียนคำนึงถึงในการจ้กสอนงานเลือก คือ ความพร้อมของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร และคู่มือครู เป็นต้น เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด ส่วนองค์ประกอบอื่นที่โรงเรียนคำนึงถึงในระดั้มาก คือ ความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น ความสนใจของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างงานเลือกกับงานพื้นฐาน สถานประกอบอาชีพในท้องถิ่น และการมีแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2526 : 16) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับองค์ประกอบในการพิจารณาจ้กสอนงานเลือก ซึ่งต้องคำนึงถึงความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ความพร้อมของครูผู้สอน โรงเรียน ผู้ปกครอง ความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ทรัพยากรแหล่งวิชา และสถานประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างงานที่เลือกกับงานพื้นฐานด้วย

จากแนวคิดและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน จะเห็นได้ว่าในการพิจารณาจ้กสอนงานเลือกโรงเรียน ควรจะพิจารณาถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ความพร้อมของครูผู้สอน โรงเรียน ผู้ปกครอง ความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ทรัพยากรแหล่งวิทยากร ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างงานเลือกกับงานพื้นฐานด้วย

การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษา การศึกษาจะก้าวหน้า หรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ บทบาทของ ผู้บริหารมีอิทธิพลไม่น้อยไปกว่าผู้ทำหน้าที่สอน ผู้บริหารที่ดี และมีความสามารถ จะมีส่วนผลักดันให้การศึกษาเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง และมีผลทำให้ ทุกฝ่ายมีความตั้งใจ ความพยายาม และทุ่มเทความสามารถในการทำงานตาม หน้าที่ของตนอย่างเต็มที่

พริส หันนาคินท์ (2524 : 62) โต้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. งานด้านเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การจัดหาครูที่ดีมาทำการสอน จัดครูให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ การปกครองครู การสร้างน้ำใจ หรือขวัญในการทำงานให้แก่ครู และการพัฒนาครู เป็นต้น
2. งานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนตาม ความสามารถ ความถนัด หรือความต้องการ การจัดบริการห้องสมุด และ แหล่งสำหรับบริการด้านวิชาการ การควบคุมเวลาการเรียนของนักเรียน การ หาทางช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า การจัดการสอนซ่อมเสริม และการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น
3. งานด้านจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การไร้หลักสูตร และการประเมินผลนักเรียน ได้แก่ การจัดหาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้าของครู การจัดทำตารางสอน การจัดการ ประเมินผลการเรียนของนักเรียน และการจัดหาวิทยากรท้องถิ่นหรือแหล่ง ความรู้ในท้องถิ่น เป็นต้น
4. งานด้านการจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยี ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาเจ้าหน้าที่ เพื่อให้บริการค่านี้อย่าง ครบถ้วน ให้ครูได้ใช้บริการค่านี้อย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ในการให้การศึกษาแก่นักเรียน

5. งานเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน เช่น การจัดทำทะเบียนประวัติ และระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวครู

จะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทอย่างยิ่งในการสร้างเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ สำหรับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิจัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 452) ได้ให้ความเห็นว่าควรปรับปรุงกิจการภายในโรงเรียนให้สอดคล้องและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ดังนี้

1. การปรับปรุงอาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน และเครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกงานอาชีพ
2. การปรับปรุงระบบบริหารโรงเรียน เพื่อให้บริหารงานได้คล่องตัวและมีสาขาของงานครบครัน และสามารถให้บริการแก่ผู้เรียนได้เต็มที่
3. พัฒนาคูในโรงเรียน โดยสร้างเจตคติใหม่ เพิ่มความรู้ และทักษะใหม่ที่จำเป็นแก่ครู รวมทั้งจัดหาคูที่มีความรู้ มีทักษะด้านการงานและอาชีพมาสอน
4. ปรับปรุงระบบการแนะแนวของโรงเรียน โดยพยายามเพิ่มส่วนที่ขาดในเรื่องการศึกษาเพื่องานอาชีพให้มากขึ้นกว่าการแนะแนวผู้ที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการศึกษาเท่านั้น
5. ปรับปรุงความร่วมมือกับท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนจะต้องพยายามให้ผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเข้าใจแนวคิดของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านนี้ และให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

ลักษณะ สมเจื้อ (2524 : 111-112) ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการสนับสนุนการจัดสอนงานเลือกไว้ดังนี้

1. พยายามศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียน

การสอนเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ให้การสนับสนุน แนะนำ นิเทศ ติดตามผล และแก้ไข ปรึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนได้

2. ควรจัดเตรียมบุคลากร คัดเลือกครู ปรุมนิเทศครูใหม่ และนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร

3. ส่งเสริม สนับสนุนในค่านงบประมาณ เพื่อจะอำนวยความสะดวก ในด้านต่าง ๆ เช่น เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

4. ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีทัศนคติใหม่ในการใช้หลักสูตร

5. ควรจัดให้มีการบริการแนะแนว เลือกอาชีพในการเรียนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เพื่อให้สนองตอบตรงความต้องการ ของเด็กและอาชีพของแต่ละท้องถิ่น

จากแนวคิดและข้อเสนอแนะของนักการศึกษา หอสรุปไว้ว่า ผู้บริหาร ควรมีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนวิชาการเลือก โดยควรเป็นผู้มีความรู้ และให้ความสำคัญต่อหลักสูตรดังกล่าว สนับสนุนการจัดการเรียน การสอนของครู โดยการจัดหาสื่อการเรียนการสอน นิเทศ ติดตามผล การสอนของครูสม่ำเสมอ พร้อมทั้งช่วยเหลือเมื่อครูมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน นอกจากนั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารเข้าใจหลักสูตรดังกล่าว อนึ่ง ครู ผู้สอนก็ควรจะมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียน การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 140) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตร ไปใช้ ซึ่งต่อมาครูเองก็ต้องเตรียมตัวในการใช้หลักสูตร โดยควรที่จะศึกษา ปรึกษา หรือปรึกษาของทางการศึกษาชาติ ศึกษาแผนการสอน รับรู้ว่าตนเองจะสอนในระดัใด วันไหน และวิชาอะไร ศึกษาหลักสูตรในระดันั้น และวิชาที่ จะสอน ตลอดจนรายละเอียดวิชาที่จะต้องสอนด้วย

กรมวิชาการ (2527 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่สอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นครูที่มีความรู้เฉพาะอย่าง แต่ควรจะเป็น

ผู้ที่มีความศรัทธาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เห็นประโยชน์ของการเรียน การสอนกลุ่มวิชานี้ มีใจรัก มีใจสู้ มีความสนใจที่จะสอนและศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอ นอกจากนี้ ควรจะศึกษาโครงสร้างหลักสูตร ตลอดจนแผนการสอนให้ เข้าใจ เพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาสาระและคำวิชาที่สอน วิธีจัดการเรียนการสอน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ รวมทั้งทดลองปฏิบัติงานที่ครูไม่มีประสบการณ์ มาก่อน เพื่อจะได้ดำเนินการสอนอย่างถูกต้อง

ดังนั้น พอสรุปได้ว่าความหมายของครูผู้สอนงานเลือกในการจัดการเรียน การสอนนั้น ควรเป็นผู้ที่มีความศรัทธาในกลุ่มวิชาดังกล่าว เห็นประโยชน์ของ การเรียนการสอนกลุ่มนี้ นอกจากนี้ ยังจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ต่อไปนี้

1. เข้าใจถึงโครงสร้างของหลักสูตรงานเลือก
2. เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรงานเลือก
3. เข้าใจเนื้อหาางานเลือกที่จะสอน
4. มีความรู้พื้นฐานในงานเลือก
5. รู้จักใช้วิธีสอนและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

ทาบ (Taba 1962 : 132) กล่าวว่า การประเมินผลคือ กระบวนการพิจารณาถึงสิ่งที่ได้เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะพิจารณาถึงว่า จุดมุ่งหมาย ทางการศึกษาได้รับผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงไร

เสรีมศรี ไชยศรี (2528 : 227-228) ได้ให้ความหมายของการ ประเมินผลว่า หมายถึง การพัฒนาทัศนคติว่า กระบวนการหรือผลดีที่นั้นมีคุณภาพ เหมาะสมเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลจากเครื่องมือการวัดต่าง ๆ ผลที่ได้จากการ ประเมินจะช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุง พัฒนา เลือก และใช้สรรพสิ่งที่พึงมา

Michael Seriven (อ้างถึงใน เสริมศรี ไชยศรี 2528 : 229)

ได้แบ่งประเภทของการประเมินผลออกเป็น 2 แบบ คือ การประเมินระหว่าง
 คำเนิการ (Formative Evaluation) กับการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้น
 การคำเนิการ (Summative Evaluation) ซึ่งการประเมินทั้งสองแบบ
 ต่างกันในเรื่องของระยะเวลาที่ทำการประเมิน มากกว่าจะต่างกันในเรื่อง
 วิธีการการประเมินผลระหว่างคำเนิการเป็นการประเมินเป็นระยะ ๆ เพื่อ
 แก้ไขปัญหาการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการคำเนิการนั้น จะต้องเิดการประเมิน
 ระหว่างการคำเนิการไปพิจารณา

จากความหมายและลักษณะการประเมินผลที่กล่าวข้างต้นนั้น พัส
 ทัณาคินทร์ (2528 : 20) ได้ให้ความเห็นว่า การประเมินผลการศึกษา
 มีความจำเป็นมากสำหรับผู้บริหารในการจัดการประเมินผลการศึกษา คือ

1. เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียนและผลการสอนของครู
2. เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้นเรียน (Grade Placement) และ
 การจัดแบ่งนักเรียนตามความสามารถ (Ability Grouping)
3. เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
4. เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตร เมื่อจบการศึกษา
 (Graduation) และแจ้งผลการเรียนในสถาบันอื่น ๆ
5. เพื่อสถิติอื่น ๆ ในการศึกษา

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การประเมินผลการศึกษา มีความจำเป็นและความ
 สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุ
 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการนำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ
 ปรับปรุง พัฒนา การคำเนิการสอนของครู ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาใน
 ทุก ๆ ด้าน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการประเมินผล ทั้ง
 ระหว่างคำเนิการและเมื่อเสร็จสิ้นการคำเนิการสอนของครู

การประเมินผล เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากการสอน คือ สอน
 แล้วสอบ สอบแล้วสอน หมายความว่า ก่อนสอนมีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและ

ทักษะเบื้องต้น เมื่อสอนไปแล้วก็มีการประเมินความรู้อยู่ตลอดเวลา เมื่อทราบผลแล้วก็ดำเนินการปรับปรุงการเรียนการสอนอีก (กรมสามัญศึกษา 2523 : 119-200)

สมพร สุทธิชัย (2525 : 107) กล่าวว่า การประเมินผลมีไร้ชั้นสุดท้ายของการเรียนการสอน แต่การประเมินผลสามารถทำได้ตั้งแต่เริ่มก่อนสอน ขณะสอน และเมื่อสิ้นสุดการสอน ครูจะทำการประเมินผลเมื่อไรนั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการสอนว่าต้องการอะไร

การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ซึ่งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2520 หมวด 2 ข้อ 6(1) กล่าวว่า "ให้ถือเป็นที่หน้าที่ของครูผู้สอนทุกคน ที่จะต้องตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนที่ตนสอนก่อนที่จะสอนทุกครั้ง"

กรมสามัญศึกษา (2523 : 200-204) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ไว้ดังนี้

1. วิธีประเมินผลการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน แบ่งออกเป็นขั้นตอนตามหลักการประเมิน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้น

ขั้นที่ 2 ประเมินความรู้ ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุญประจำชั้น

ขั้นที่ 3 ประเมินผลปลายภาคเรียน

สำหรับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่า เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด และผู้สอนจะต้องหาทางแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. วิธีประเมินผลเพื่อคัดลั่นผลการเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อ

- 2.1 ให้เป็นหลักในการตัดสินใจเลือกชั้น
- 2.2 ใ้ตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน
- 2.3 ต้องการเน้นความสามารถโดยส่วนรวม
- 2.4 นำผลการเรียนนั้น ๆ รายงานไปยังโรงเรียนที่จะรับ

ไปศึกษาต่อ

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน นับว่าเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย ในขั้นที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรที่วางไว้

ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

ทาบ (Taba 1962 :10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการเตรียมพลเมือง เพื่อให้ได้อยู่รวมในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลิตให้แก่วัฒนธรรมนั้น

สวัสดี ปทุมราช และคณะ (2521 : 1) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางของการจัดการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ใ้พยายามจัดสรรประสบการณ์ทั้งหมดที่หลักสูตรกำหนดให้แก่ผู้เรียน หรือเยาวชนของชาติ เพื่อให้เยาวชนหรือพลเมืองของชาติได้พัฒนาตนเอง ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของการจัดการศึกษาชาตินั้นเอง

สวัสดี จงกล (2521 : 20) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดที่วางไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษา แนวการดำเนินงาน เนื้อหาสาระ ซึ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดหมายของการศึกษา

จากความหมายของหลักสูตร พอสรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่ง

ในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรโดยรวมมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับ เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ทั้งหลายของผู้เรียนเข้าไว้ด้วยกัน หลักสูตรจึง เป็นรากฐานของการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา มีนักการศึกษาได้ กล่าวเน้นถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ อาทิเช่น

ชาว์ง บัวศรี (2504 : ก) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการ ศึกษา ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนมีความมุ่งหมายในการให้ การศึกษาแก่เด็กอย่างไร และสามารถให้ความรู้ เสริมทักษะ และทัศนคติในด้านใด บ้าง สิ่งต่าง ๆ ที่ประมวลไว้ในหลักสูตรเป็นเสมือนแนวทางที่จะช่วยให้เราทราบได้ ทันทีว่า การศึกษาที่จัดให้แก่เด็กนั้นหนักไปในทางใด มีผลต่อตัวเด็กและต่อสังคม มากน้อยเพียงใด

นิภา นวนบุญเนียร (2521 : 10-11) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. จะต้องสนองความต้องการของสังคม
 2. จะต้องสนองความต้องการและความจำเป็นของเยาวชน โดยมุ่ง ปลูกฝังกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มุ่งให้เกิดทัศนคติที่ดีใน การทำงานร่วมกัน ใ้รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักธรรม ของพุทธศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมไทย เป็นหลัก
 3. จะต้องสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่ขัดต่อ คีลธรรมอันดี และเหมาะสมกับเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน
 4. จะต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเยาวชน โดยคำนึง ถึงหลักจิตวิทยา
 5. จะต้องใช้สะดวก เข้าใจง่าย โดยคำนึงถึงหลักประหยัด
 6. จะต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแต่ละแห่ง
- การวางหลักสูตรต้องกำหนดไว้กว้าง ๆ และหลาย ๆ แบบ

ในการนำหลักสูตรไปใช้นั้น สุมิตร คุณาบุตร (2518 : 170) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ 3 ประการ คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพทาง ๆ ภายในโรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมายและการสอนของครู

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 140) ได้กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนจะต้องจัดโอกาสให้ครูได้รับทราบลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จะสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร และจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรไว้ให้พร้อม และมีจำนวนเพียงพอที่จะให้ครูได้ศึกษา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนจะต้องจัดโอกาสให้ครูได้รับทราบลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนและครูควรร่วมกันดำเนินการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรไว้ให้พร้อม และมีจำนวนเพียงพอ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของตัวหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร ประมวลการสอนและโครงการสอน คู่มือครู คู่มือการสอน แผนการสอน ใบงาน ใบความรู้ แบบเรียน ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

อารี สันทรวี (ม.ป.ป. : 1) กล่าวว่า การสอนหมายถึงพฤติกรรมที่ครูกระทำ หรือแสดง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง

กูก (Good 1973 : 127) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้เป็น 2 บัญ คือ

1. การสอน หมายถึง การกระทำที่เป็นการยอมรับสั่งสอนนักเรียนตามสถานศึกษาโดยทั่วไป
2. การสอน หมายถึง การจัดสภาพการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรม เพื่อช่วยให้นักเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องมีวิธีสอนหรือกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เหมาะสมด้วย ซึ่ง สันต์ ธรรมษา รุ่ง (2525 : 162) กล่าวว่า วิธีสอนหรือกิจกรรมในการเรียนการสอน คือ พฤติกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการสอน

วิญญู สาร (2523 : 149) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสอน มี 3 ประการ คือ

1. วิธีสอน
2. เครื่องมือและสื่อการสอน
3. บุคลิกภาพและลักษณะเฉพาะของครู

สุมานิน รุ่งเรืองธรรม (2526 : 3) กล่าวว่า ครูพึงยึดถือสิ่งเหล่านี้ในการสอน คือ

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดมุ่งหมายของบทเรียน
2. ลักษณะของเนื้อหาวิชา
3. ลักษณะของผู้เรียน
4. ตัวครูเอง
5. สถานที่ บุคลากร และเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

จากแนวคิดของนักการศึกษาทั้งหลาย สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการสอนที่จะทำให้เกิดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย

1. ผู้เรียน
2. ผู้สอน
3. เนื้อหาสาระที่จะสอน
4. วิธีสอน กิจกรรม เครื่องมือ และสื่อการสอน

จำรัส น้อยแสงศรี (2520 : 79-81) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ

การเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน หรือเหมาะสมกับผู้เรียนนั้น ควรขึ้นอยู่กับลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของบทเรียน
2. ลักษณะของบทเรียน
3. ธรรมชาติของวิชา
4. ธรรมชาติและ การพัฒนาของผู้เรียน
5. ความรู้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา
6. ความเปลี่ยนแปลงของสังคม

วิธีสอนที่จะใช้ในการสอนวิชาอาชีพ

มอลเลย์ (Malay 1978 : 27) ได้ศึกษาและวิจัยการเลือกใช้วิธีต่างๆ ในการสอนวิชาการทำงานและอาชีพ ผลปรากฏว่าวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับวิชาการทำงานและอาชีพ เรียงตามลำดับความเหมาะสมดังนี้

ลำดับ	วิธีสอน	คะแนน
1	การสอนแบบสาธิต	32
2	การสอนแบบอภิปราย	31
3	การสอนแบบแก้ปัญหา	30
4	การสอนแบบคนควา	28
5	การสอนแบบสืบสวนสอบสวน	27
6	การสอนแบบโครงการ	27
7	การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง	25
8	การสอนแบบภาพเคลื่อนไหว	23
9	การสอนแบบการประชุม	23
10	การสอนโดยใช้ใบช่วยสอน	21
11	การสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ	21

ลำดับ	วิธีสอน	คะแนน
12	การสอนแบบบรรยาย	21
13	การสอนโดยวิธีวิชาการด้านอื่น ๆ เข้าช่วย	21
14	การสอนแบบแลกเปลี่ยนความรู้	21
15	การสอนแบบสัมมนา	21
16	การสอนแบบการศึกษานอกสถานที่	18
17	การสอนโดยการทำงาน	17
18	การสอนโดยวิธีโทรทัศน์	16

กรมวิชาการ (2527 : 10) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน
 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และเน้นที่ขั้นตอน
 กระบวนการในการทำงานเท่า ๆ กับผลงานด้วย

ศิริลักษณ์ ศรีกมล และคณะ (2526 : 154) กล่าวถึงวิธีสอน
 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพว่า วิธีสอนต้องเลือกให้เหมาะสมกับงาน และ
 สถานการณ์ในแผนการสอนหนึ่งอาจใช้วิธีสอนใดหลาย ๆ วิธี หรือวิธีเดียวกันได้
 วิธีการสอนต่าง ๆ ได้แก่

1. การแบ่งกลุ่มทำงาน
2. การอภิปราย ชักถาม
3. การคนควา ทำรายงาน
4. การใช้ศูนย์การเรียน
5. การศึกษานอกสถานที่
6. การจัดนิทรรศการ
7. การสอนแบบสาธิต
8. การสอนแบบกำหนดงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2530 : 39-42) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ ให้บรรลุตามจุดประสงค์ และบังเกิดผลดี ต้องเรียนด้วยการปฏิบัติจริง มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ที่เกี่ยวกับการทำงาน การทำงานที่ถูกวิธีและปลอดภัยด้วย และได้เสนอแนะวิธีสอนกลุ่มดังกล่าวไว้คือ

1. การสอนแบบสาธิต (Demonstration Method)
2. การสอนแบบโครงการ (Project Method)
3. การสอนแบบทดลอง (Experimental Method)
4. การเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา (Problem Solving Method)
5. การสอนด้วยแบบพิมพ์ (Instruction Sheet)
6. การเรียนในห้องปฏิบัติการ (Laboratory Method)
7. แบบอภิปราย (Discussion Method)

จากวิธีสอนดังกล่าวข้างต้น การที่ผู้สอนจะเลือกวิธีใด ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม สถานการณ์ และจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละแผนการสอน

สื่อการเรียนการสอน

ชอร์ส (Shores 1960 : 1) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือช่วยสื่อความหมาย จัดขึ้นโดยครูและนักเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้ เครื่องมือการสอนทุกชนิดจัดเป็นสื่อการสอน เช่น หนังสือในห้องสมุด โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สไลด์ รูปภาพ ฟิล์มสกริป แผนภูมิ ของจริง และทรัพยากรแหล่งชุมชน

ลิตตา ศุขปรีติ (2522 : 61) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ในขบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ครูและนักเรียน เข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันโดยลัดตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale 1949 : 255) โต้สรุปคุณค่า
ของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างรากฐานที่เป็นรูปธรรมขึ้นในแนวความคิดของผู้เรียน
2. ทำให้นักเรียนมีความสนใจมากขึ้น
3. เป็นรากฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ และช่วยความทรงจำอย่างถาวร ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมไปสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้
4. ช่วยให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้เรียน ช่วยกระตุ้นความกระหายให้รู้ และทำให้เกิดความอยากทดลองหรือปฏิบัติตาม
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการด้านความรู้
6. ช่วยเสริมทักษะในการอ่านและเสริมสร้างความเข้าใจในความหมายของคำใหม่ ๆ มากขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 52) โต้กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวได้ว่า สื่อการเรียน คือ วัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการสำหรับถ่ายทอดความรู้ ความคิด และเจตคติ จากครูไปสู่ผู้เรียน และทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สื่อการเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน คือ

1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน อยากเรียนและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดประโยชน์กับตัวนักเรียน
2. ให้โอกาสนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง
3. สามารถทำให้นักเรียนเกิดแนวคิด และความเข้าใจได้ถูกต้องรวดเร็ว
4. นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
5. ช่วยให้นักเรียนจดจำเรื่องราว และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ได้นาน ถูกต้อง และแม่นยำ

6. มีส่วนช่วยเพิ่มทุนประสบการณ์ของนักเรียน และเปลี่ยนแปลง
เจตคติไปในทางที่พึงปรารถนาได้

กรมวิชาการ (2521 : 8) ได้กำหนดแนวทางในการเลือกสื่อ
การเรียนไว้ดังนี้

1. คำนึงถึงสื่อการเรียนที่จะนำไปใช้นั้นให้ข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง
2. คำนึงถึงคุณค่าการเรียนรู
3. เหมาะสมกับอายุ สติปัญญา และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. กระทบถึงผู้ใช้อยู่เสมอ เพราะผู้ใช้ควรได้ประโยชน์มากกว่า
5. ศึกษาคุณสมบัติประกอบการสอน
6. สื่อการเรียนนั้นช่วยสร้างปัญหาหรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง
หรือไม่
7. สื่อการเรียนที่นำมาใช้ส่งเสริมให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์
และก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมในการเรียนการสอน
8. รู้จักวิธีเก็บรักษาสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี และ
ใช้ได้นาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(2530 : 53) ได้แบ่งประเภทของสื่อการเรียนตามลักษณะการใช้สอย
4 ประเภท ดังนี้คือ

1. ประเภทวัสดุ หมายถึง วัสดุสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึก
ปฏิบัติ เช่น กระดาษ ลวด เชือก พิล์ม สไลด์ แผ่นภาพ แฉบบันทึก
เสียง ซี หนังสือนั่ง สิ่งพิมพ์ เมล็ดพืช กิ่งไม้ แผ่นไม้ กอกไม้ ใบทอง
เปลือกไข่ ฯลฯ
2. ประเภทอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หมายถึง สิ่งที่เป็น
เครื่องมือ เครื่องใช้ เช่น วิทยุ-เทป เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์
เครื่องฉายสไลด์ มีด จอบ เลื่อย ฆ้อง กรรไกร ช้อน ส้อม ฯลฯ

3. ประเภทวิธีการ หมายถึง เทคนิคการสอน หรือวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีใจ มีประสบการณ์ตรง ที่นิยมใช้ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต การทดลอง เกมส์ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การค้นคว้าและรายงาน การทัศนศึกษา ฯลฯ

4. ประเภทที่เป็นแหล่งวิทยาการ หมายถึง สิ่งที่ทำให้ความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตัวของสื่อเอง ได้แก่ วิทยาการ สถานประกอบการต่าง ๆ ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องครัว ห้องรับแขก ห้องส้วม ฯลฯ

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 56-58) ยังได้เสนอแนะหลักเกณฑ์การนำสื่อไปใช้ให้โดยลัดดี ซึ่งควรจะปฏิบัติดังนี้

1. การเตรียมสื่อการเรียนปฏิบัติดังนี้

- 1.1 ศึกษาแผนการสอนและจรรยาบรรณสื่อที่ต้องใช้ทุกเนื้อหา กิจกรรม
- 1.2 เลือกรายชื่อสื่อที่สามารถจัดทำเองได้ แล้ววางแผนจัดทำตามลำดับความสำคัญ
- 1.3 สำนวความพร้อมของสื่อที่ต้องการใช้ ถ้าชำรุดต้องซ่อมแซมให้เรียบร้อยก่อนถึงวันสอน
- 1.4 ทดลองใช้หรือศึกษาให้เรียบร้อย ก่อนนำไปประกอบการสอน เพื่อใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม
- 1.5 จัดสถานที่ในการใช้สื่อให้พร้อม ตัวเป็นสื่อประเภทวัสดุที่จะให้นักเรียนเตรียม ควรแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3-5 วัน

2. การเลือกสื่อการเรียน ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 สื่อต้องเหมาะสมกับระดับวัย และระดับความรู้ของนักเรียน

2.2 สื่อต้องช่วยเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม และก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมมือในการเรียนการสอน

2.3 สื่อต้องช่วยแก้ปัญหา ไม่ใช่สร้างปัญหา

2.4 หลีกเลี่ยงการใช้สื่อที่มีอันตราย

2.5 มีสีและรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจ

2.6 ไม่ชำรุด หรือมีสภาพเก่าเกินไป

3. การใช้สื่อการเรียน

3.1 การใช้สื่อการเรียนทั่วไปปฏิบัติดังนี้

3.1.1 แสดงสื่อการเรียนให้สามารถมองเห็นได้ทั่วถึง

3.1.2 นำสื่อการเรียนเข้ามาใช้ในห้องเรียน ก่อนถึงเวลาสอนให้พร้อมที่จะหยิบใช้ได้ทันเวลา

3.1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง

3.1.4 ฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในการใช้สื่อ

3.1.5 กำชับนักเรียนให้ใช้สื่อด้วยความระมัดระวัง ในกรณีที่สื่ออาจเป็นอันตรายต่อนักเรียนได้ ครูต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

3.1.6 ต้องรู้จักเก็บรักษาสื่อต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และใช้ได้นาน

3.1.7 ควรศึกษากว่าสื่อการเรียนใดเหมาะกับเนื้อหา กิจกรรมใดบ้าง ให้ประโยชน์ใดคุ้มค่า และให้นักเรียนเกิดการเรียนรู่มากที่สุด

3.1.8 หลังจากใช้สื่อแล้ว ครูต้องประเมินผลดูว่าใช้การใดผลดีหรือไม่ ควรปรับปรุง หรือสร้างสื่ออื่นประกอบหรือไม่

3.2 การใช้สื่อประเภทเครื่องมือ

3.2.1 ขนาดของเครื่องมือให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

3.2.2 ความถูกต้องและปลอดภัย ควรมีการสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือ และระดมชั้นการใช้ที่ถูกต้อง ตลอดจนการใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

4. การเก็บรักษาสื่อการเรียน ครูและนักเรียนต้องช่วยกันเก็บรักษา สื่อการเรียนไว้ให้ใช้ได้นานและคงทน ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องเน้นฝึก นักเรียนให้ทำความสะอาด และเก็บสื่อการเรียนอย่างถูกวิธีแล้วแต่สภาพของ สื่อการเรียนนั้น ๆ ให้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัย สื่อการเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ การเรียนการสอนดำเนินไปควดยดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ เรื่องที่สอนได้อย่างรวดเร็วและแจ่มชัด สื่อการเรียนนับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุด ของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะนักเรียน ต้องเรียนโดยการปฏิบัติจริง และการสาธิต จึงจะเกิดการเรียนรู้ในการทำงาน ใค้อย่างถูกต้อง และเป็นการสร้างนิสัยที่ดีในการทำงานอีกด้วย ดังนั้น ครูจึง ควรพยายามทุกวิถีทางที่จะจัดหาหรือจัดทำขึ้น เพื่อให้ใค้ประโยชน์ของการสอน รวมทั้งต้องรู้แหล่งที่ควรแนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ได้ เรียนในโรงเรียน

สื่อการเรียนที่ใค้ดำเนินการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ใค้แก่

1. เครื่องมือ เครื่องใช้
2. วัสดุฝึก
3. ของจริง
4. ของจำลอง
5. รูปภาพ
6. แผนภูมิ
7. ใบงาน
8. ใบแนะนำความรู้
9. เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยศึกษานิเทศก์ 2530 : 58)

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถม-

ศึกษาแห่งชาติ (2530 : 59) ได้เสนอแนะแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเตรียม
สื่อการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้สามารถเชื่อมโยงขั้นตอน
การเรียนรู้อย่างแท้จริงดังนี้

1. ศึกษาแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในพื้นที่ที่
รับผิดชอบ เพื่อให้ทราบว่าเครื่องใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อะไร
บ้าง และจัดหมวดหมู่ตามแขนงงาน
2. สืบรวจวัสดุและแหล่งทรัพยากร รวมทั้งความชำนาญการใน
ท้องถิ่น ๆ ที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้
3. วางแผนการเก็บสะสมวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น โดยให้นักเรียนมี
ส่วนร่วมในการเก็บสะสม ตลอดจนการวางแผนเชิงวิทยากร หรือติดต่อการใช้
แหล่งวิทยากรในท้องถิ่น
4. จัดหาสื่อประเภทเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะซื้อด้วย
เงินงบประมาณ หรือขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา หรืออาจยืมมาใช้เป็น
ครั้งคราว
5. จัดทำคู่มือแนะนำการใช้สื่อประเภทเครื่องมือเครื่องใช้ อาจ
ทำแผนภูมิรูปภาพแสดงขั้นตอนการใช้เครื่องมือแต่ละชนิด
6. จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในท้องเก็บสื่ออย่าง
มีระบบระเบียบ เพื่อสะดวกและปลอดภัยในการใช้และการเก็บรักษา ควรมี
เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ จัดทำบัญชียืมส่งเก็บ และตรวจสอบสภาพให้ใช้ได้ตลอดเวลา

การวัดผลและการประเมินผล

อิทธิพร ศรียมก (2523 : 222) ให้ความหมายของการวัดผล
การศึกษาว่า เป็นกระบวนการในการกำหนดจำนวน ตัวเลข ปริมาณ อันคืบ
ข้อมูล และลักษณะให้กับวัสดุ สิ่งของ และบุคคลตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ซึ่งต้อง
อาศัยเครื่องมือในการวัด และสิ่งที่จะวัดคือ คุณสมบัติหรือลักษณะของสิ่งนั้น ๆ

สมพร สุทัศน์ (2525 : 107) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล หมายถึง การใช้เครื่องมือต่าง ๆ วัดพัฒนาการและความสามารถต่าง ๆ ของนักเรียน เครื่องมือที่จะใช้ต้องเหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด และผลที่ได้จากการวัด จะออกเป็นตัวเลขและคะแนน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2520 : 176) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

อชิพร ศรียมภ (2523 : 223) ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินใจที่ราคา หรือสรุปเพื่อพัฒนาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะพฤติกรรม และสิ่งของว่าดีเพียงไร โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดผลเป็นหลัก

สมพร สุทัศน์ (2525 : 107-108) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการวัดผลและประเมินผลไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ทราบว่าผลการเรียนการสอนตรงกับจุดมุ่งหมายเพียงไร
2. ช่วยให้ทราบความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็ก
3. ช่วยให้ทราบข้อบกพร่องของการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน
4. เพื่อทราบความก้าวหน้าของค่านการเรียนของเด็ก
5. เป็นการกระตุ้นให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน
6. ช่วยให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียนของเด็ก
7. เพื่อค้นหาลักษณะพิเศษของเด็ก
8. เพื่อวินิจฉัยที่ค่าความสามารถของเด็ก
9. เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของ การจัดการศึกษา เพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงานว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

หรือไม่ และตัดสินคุณค่าสรุปว่ามีคุณภาพสูงหรือต่ำ

กรมวิชาการ (2527 : 12) ใ้กล่าวว่ การวัดผลและประเมินผล
 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ยึดหลักสอนอย่างไรสอนอย่างนั้น สอนทั้งความรู้
 และปฏิบัติ ก็ต้องจัดทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ โดยเลือกใช้เครื่องมือในการ
 จัดให้เหมาะสมสำหรับการตรวจผลงาน ควรจะให้คะแนนผู้เรียนโดยการ
 เปรียบเทียบผลของตัวของเขาเองมากกว่าการนำไปเปรียบเทียบกับคนเก่ง ใน
 การตรวจควรเน้นในเรื่องการประหยัค รวมทั้งพิจารณาในด้านคุณค่าและ
 ประโยชน์ใช้สอยด้วย นอกจากนี้ ควรส่งเสริมและจัดให้เด็กใ้รู้จักเปรียบเทียบ
 ผลงานซึ่งกันและกัน เพื่อยั้ยให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่จะปรับปรุงผลงานของตนเอง
 ให้ดีขึ้น และเป็นการฝึกนิสัยใ้รู้จักพิจารณาตัวเองและยอมรับความสามารถของ
 ผู้อื่นด้วย

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 (2530 : 44) กล่าวว่ การประเมินผลคือกระบวนการตรวจสอบคว้านักเรียน
 สามารถเรียนรู้ หรือบรรลุตามจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด การประเมินผลเพื่อ
 ปรับปรุงการเรียนการสอน สามารถทำได้โดยการประเมินผลก่อนการเรียน
 การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียน
 ทั้งนี้ หน้าที่ของครูผู้สอน คือ ช่วยส่งเสริมหรือผลักดันใ้นักเรียนใ้บรรลุตาม
 จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงต้องมีการดำเนินงานตามขั้นตอน คือ การสอน
 การสอบ และการเสริม สำหรับแนวการปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพ อาจจะทำใ้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินผลก่อนเรียน

1. พิจารณาว่านักเรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียน
เพียงใด
2. พิจารณากลุ่มนักเรียน
3. วัดพื้นฐานเบื้องต้นในงานของนักเรียน

4. การนำแผนการสอนจะเริ่มต้นอย่างไร

ขั้นที่ 2 การประเมินผลระหว่างเรียน

1. ทราบว่านักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การประเมินผลปลายภาคและปลายปี

1. ทราบว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด
2. นักเรียนเก่งอ่อนงานใด
3. จะปรับปรุงการเรียนการสอนโดยส่วนรวมอย่างไร
4. ในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ต้องนำ
ผลประเมินปลายปีมาตัดสินเลื่อนชั้น

ศิริลักษณ์ ศรีภมร และคณะ (2526 : 159) ได้กล่าวไว้ว่าการ
วัดผลการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น เป้าหมายของหลักสูตร
ให้เห็นที่กระบวนการทำงาน ซึ่งมุ่งในเรื่องทักษะ และลักษณะนิสัยเท่า ๆ กับ
ความสำเร็จของงาน โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี ได้แก่

1. แบบทดสอบ
2. การสังเกตกระบวนการและลักษณะนิสัยในการทำงาน
3. จากผลงานสำเร็จ
4. การสัมภาษณ์

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 :
46-47) ได้กล่าวถึง การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพสำหรับครูผู้สอนว่า ครูควรตระหนักเสมอ การจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีปฏิบัติจริงหรือสาธิตนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครู
จะต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด และตรวจผลงานตามลำดับนั้น ไม่ใช่คอยตรวจ
ผลงานชิ้นสุดท้ายหรือผลงานสำเร็จรูปเท่านั้น กิจกรรมที่เสนอแนะไว้ใน

แผนการสอน ล้วนเป็นกิจกรรมที่ก่อการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนอง
จุดประสงค์การเรียนรู้ และฝึกนักเรียนให้มีคุณธรรมที่ก่อการเน้นทั้งสิ้น การ
ประเมินผลการเรียนตั้งแต่เริ่มปฏิบัติไปตามลำดับจนถึงขั้นสุดท้ายของกระบวนการ
ทำงาน ทำให้ครูทราบว่า การจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องนั้น ๆ บรรลุ
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่แผนการสอนกำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

อนึ่ง การวัดผลและประเมินผลการเรียนเป็นเครื่องมือให้ครูผู้สอนใช้
เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอน การนำผลการประเมิน
ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน มาปรับปรุงการเรียนการสอนย่อม
ช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหา และจัดสภาพการเรียนการสอนกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สถานที่ใช้ในการสอนและฝึกงาน

สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์ (2524 : 174) ให้ความหมายของโรงฝึกงาน
ว่าโรงฝึกงานเป็นสถานที่ที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ
มีทักษะมีกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน หน้าที่ของครูผู้สอนที่สำคัญ คือ การจัดโรง
ฝึกงานให้มีความพร้อมที่ผู้เรียนจะเข้าไปใช้ได้ทันที และต้องพยายามสร้าง
ความเข้าใจร่วมกันในตัวของผู้นั้น โรงฝึกงานนั้นเป็นส่วนของการฝึกปฏิบัติที่
ผู้เรียนจะต้องออกไปพบในชีวิตจริงของการทำงาน ความรับผิดชอบส่วนตัว และ
คอยส่วนรวม จึงควรได้รับการฝึกและเน้นเป็นพิเศษ มีชั่วโมงฝึกเพื่อให้มีผลงาน
เท่านั้น

หวน พันธุพันธ์ (2508 : 61) ใ้กล่าวถึง ลักษณะและที่ตั้งของ
สถานที่สอน และฝึกงานวิชาอาชีพควรจะต้องเป็นสถานที่ที่ถูกสุขลักษณะ ไม่มี
สภาพที่ทำให้เกิดอันตรายใดจากการเข้าไปฝึกงาน เช่น เพศาคั่ว หรือ
แสงสว่างไม่เพียงพอ เป็นต้น

จากความหมายและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงาน

สรุปได้ว่าการเรียนวิชาอาชีพ ซึ่งเป็นวิชาที่มีการปฏิบัติประกอบการเรียนการสอนนั้น ควรเป็นสถานที่ที่มีความพร้อม ทั้งด้านความปลอดภัย และการเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ตามสถานที่ที่ไร้อันตราย และฝึกงานภายในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการจัดสอนวิชาอาชีพให้บรรลุตามจุดหมายและหลักสูตร ทั้งนี้ กรมวิชาการ (2522 : 87-88) จึงทำให้ความหมายของ "สถานฝึกงานอาชีพ" โดยแต่ละอย่างมีความหมายดังนี้

1. แหล่งวิทยาการ ได้แก่ การฝึกอาชีพที่โรงเรียนและวิทยาลัยที่สอนวิชาอาชีพสาขาต่าง ๆ ศูนย์ฝึกอาชีพทั้งของหน่วยราชการและธุรกิจเอกชน
2. สถานประกอบการ ได้แก่ การฝึกอาชีพที่บริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม ที่เขายอมรับนักเรียนไปฝึกหัดอาชีพต่าง ๆ
3. สถานประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ การฝึกหัดอาชีพที่บ้านผู้ปกครองของนักเรียนเอง (Home Training) หรือสถานประกอบอาชีพอิสระอื่น ๆ ที่ทำกันเป็นพื้นบ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้าไหมในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การทำร่ม การทำเครื่องเงิน หรือทอผ้าพื้นเมืองในจังหวัดทางภาคเหนือ เป็นต้น
4. การทำแผนการเรียนที่บ้าน (Home Project) ภายใต้การนิเทศ ของครู

ซึ่งการใช้สถานฝึกงานนอกโรงเรียนนั้น โอลสัน (Olson 1960 : 73) ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนไว้ดังนี้

1. นำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากภายนอกโรงเรียนมาให้ให้นักเรียนค้นคว้า
2. นำอุปกรณ์ต่าง ๆ จากชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน
3. เชิญวิทยากรมาบรรยายที่โรงเรียน
4. สัมภาษณ์ผู้มีความรู้ในชุมชน
5. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่
6. การสำรวจแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน

7. การตั้งค่ายพักแรม
8. การหาประสบการณ์จากการไปฝึกงาน

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ความหมายและความสำคัญของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

สุพร สุทัศน์ีย์ (2525 : 77) กล่าวถึง ความหมายของการแนะแนวว่า หมายถึง บริการต่อเนื่องที่โรงเรียนจัดให้ความช่วยเหลือแก่เด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น และรู้แนวทางที่จะใช้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกคนนำตนเองได้ เช่น รู้จักตัดสินใจในชั้นการศึกษา การเลือกอาชีพ หรือรู้จักแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนปรับตัวให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นสุข และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (Potentiality)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 1) ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดแนะแนวในโรงเรียนว่า เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ และเป็นกระบวนการหนึ่งในการช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม ครูสามารถให้เห็นแนวทางผสมกลมกลืนกับกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งนอกจากจะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว ยังช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง และมีการพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ได้เหมาะสมกับวัย

จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

สมพร สุทธิชัย (2525 : 78) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า

1. เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น
2. เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับเด็ก
3. เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทุกด้านของเด็กในระยะต้น ๆ ของชีวิต
4. เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพที่พึงประสงค์
5. เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการเรียน
6. ชี้แนะแนวในการปรับตัว
7. สนองความต้องการ ความสนใจ และความฉันทักต่าง ๆ

หลักเกณฑ์และการบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

หลักการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษามีดังนี้

1. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา และให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา หลักการ และจุดหมายของหลักสูตร รวมทั้งวัตถุประสงค์ของโรงเรียนประถมศึกษาด้วย
2. การแนะแนวจะต้องสอดคล้องอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนของครูทุกคน และจะต้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการเรียนรู้ ทางด้านวิชาการ และพัฒนาการด้านอื่น ๆ ตามจุดหมายและหลักการของหลักสูตร
3. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา ควรถือเป็นหน้าที่ของครูทุกคนในการดำเนินการร่วมกัน
4. โรงเรียนควรช่วยพัฒนาเด็ก เจริญงอกงาม เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลและทุกด้าน ทั้งในด้านการสังคม ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์
5. การจัดบริการแนะแนวจะมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อได้มีการวางแผนปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้

6. บริการแนะแนวจะต้องจัดขึ้นสำหรับเด็กทุก ๆ คน ไม่ใช่เฉพาะเด็กที่มีปัญหาเท่านั้น

7. การจัดบริการแนะแนว จะบรรลุผลสำเร็จก็ต่อเมื่อได้รับความช่วยเหลือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

8. การจัดบริการแนะแนว จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างต่าง ๆ ที่ของเด็กแต่ละคนเป็นประการสำคัญ

9. การจัดบริการแนะแนวต้องสัมพันธ์กับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต

10. ผู้ที่ปฏิบัติงานแนะแนว ควรจะมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กอย่างดียิ่ง

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยศึกษานิเทศก์ 2531 : 2-3)

การบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

บริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา ควรจัดให้ครบทั้ง 5 บริการที่จำเป็นของการแนะแนวคือ

1. บริการสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service)
2. บริการสนเทศ (Information Service)
3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)
4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service)
5. บริการติดตามผล (Follow-up Service)

สำหรับบริการต่าง ๆ ในการแนะแนวที่โรงเรียนประถมศึกษาควรปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

1. บริการสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล เป็น

บริการที่สืบหาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน เพื่อต้องการทราบรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ประวัติส่วนตัว พื้นเพเดิม อุปนิสัยใจคอ บุคลิกภาพ ทัศนคติปัญหา ความสนใจ ความสามารถ ความถนัดทางธรรมชาติ ความเป็นอยู่ทางบ้าน อาชีพของบิดามารดา ทั้งนี้เพื่อให้ครูและบุุที่เกี่ยวข้องในการให้การแนะแนว ใ้ครูจักนักเรียนแต่ละคนที่ยิ่งขึ้น ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนนั้น สามารถกระทำไ้หลายวิธี นับตั้งแต่การสังเกต การสัมภาษณ์ การเขียนเรียงความ การเขียนอัตชีวประวัติ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ การเยี่ยมบ้าน การทำสังคมมติ เป็นต้น

2. บริการสนเทศ เป็นบริการที่ให้ความรู้หรือข่าวสารต่าง ๆ แก่นักเรียน ได้แก่ ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษา ข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพ และข่าวสารเกี่ยวกับสังคม โรงเรียนควรจะหาวิธีให้ข่าวสาร ความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ แก่นักเรียน อาจเป็นข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวนักเรียน เช่น ภาพข่าวในโรงเรียน ข่าวสังคมภายนอก ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งวิธีการให้ความรู้หรือให้ข่าวสารแก่นักเรียนกระทำไ้หลายวิธี ในรูปของการจัดปฐมนิเทศ บั้จณินิเทศ จัดป้ายสนเทศ จัดเชิญวิทยากรมาบรรยาย จัดอภิปราย จัดนิทรรศการ จัดทัศนศึกษา จัดถ่ายภาพยนตร์ จัดฉายภาพนิ่ง ฯลฯ

3. บริการให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาหรือมีความคับข้องใจ ให้สามารถตัดสินใจได้ และปรับตัวไ้ดีขึ้น บริการนี้ถือว่าเป็นหัวใจของการบริการแนะแนว กล่าวคือ ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้นจะต้องพบกับนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม แล้วแต่ความเหมาะสม เพื่อช่วยเหลือในค่านปัญหาส่วนตัว และปัญหาทางการเรียน

4. บริการจัดวางตัวบุคคล เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กไ้ได้รับประสบการณ์ หรือความช่วยเหลือที่เหมาะสม ทั้งในค่านการศึกษา ค่านอาชีพ และการปรับตนในสังคม บริการนี้จะช่วยให้นักเรียนไ้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับตัวนักเรียน บริการที่โรงเรียนควรจัด ไ้แก่

จัดหางานให้ทำ จัดหาทุนการศึกษา และจัดหาทุนอาหารกลางวันให้แก่นักเรียน
เป็นต้น

5. บริการติดตามผลเป็นบริการที่จัดขึ้น เพื่อติดตามผล และให้
การช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่นักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือจากการแนะแนว
ไปแล้ว ว่าได้ผลมากน้อยเพียงไร นักเรียนช่วยตัวเองได้แค่ไหน ทั้งนักเรียน
ที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว ไม่ว่าจะออกกลางคันหรือเรียนจบหลักสูตรหรือ
กำลังเรียนอยู่ และยังเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการประเมินผลของ
การดำเนินงานแนะแนวอีกด้วยว่ามีสิ่งใดบ้าง ควรปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจ
ทำได้โดยการสัมภาษณ์ หรือส่งแบบสอบถามติดตามผลนักเรียนแต่ละคน หรือ
สอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยศึกษานิเทศก์
2531 : 3-5)

การจัดแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา

การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) หมายถึง
การแนะแนวทางในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเข้าทำงาน การปฏิบัติตน
เมื่อเข้าทำงานใหม่ ๆ การปรับปรุงตัวในค่านิยมสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
 ฯลฯ สำหรับการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการปลูกฝัง
ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพให้เด็กเห็นว่าอาชีพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิต และเป็น
รากฐานที่ดีในการประกอบอาชีพ และเพื่อให้เด็กเลือกอาชีพได้ถูกต้อง การ
แนะแนวในระดับประถมศึกษาจะมีส่วนสำคัญในการแนะแนวทางในการเลือก
อาชีพให้แก่เด็ก (สมพร สุทัศน์ 2525 : 79)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (2531 : 6-7) กล่าวไว้ว่า การแนะแนวในสถานศึกษานั้นเดิม
เป็นกรแนะแนวเพื่อการศึกษา แต่เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การ

แนะแนวจึงมุ่งส่งเสริมค่านิยม อาชีพ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์
เหมาะสมกับวัย การดำเนินงานแนะแนวในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ จะ
อยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ ดังนั้น การเสนอแนะแนว
อาชีพในระดับประถมศึกษาจึงมีลักษณะดังนี้

1. แนะนำให้นักเรียนรู้จักอาชีพในท้องถิ่น อาชีพที่เหมาะสมกับ
ท้องถิ่นและอาชีพที่ท้องถิ่นต้องการ
2. ให้นักเรียนรู้จักคุณสมบัติของบุคคลากรที่เหมาะสมในการ
ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ
3. ปลุกฝังให้นักเรียนมีใจรักในการทำงาน มีทัศนคติที่ดีต่อ
วิชาชีพที่สุจริตทุกอาชีพ

สมพร สุทธิชัย (2525 : 80-81) ได้เสนอแนะกระบวนการ
ในการแนะแนวอาชีพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ทำการทดสอบความสนใจ ความถนัด ความสามารถ บุคลิกลักษณะ
ให้แก่เด็กเรียน เพื่อให้เด็กเรียนรู้จักตนเอง
2. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน เช่น ประวัติ
สภาพทางบ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ฯลฯ
3. บริการให้รายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ เช่น สถานที่ที่จะออกไป
ประกอบอาชีพ วิธีปฏิบัติตน ฯลฯ
4. บริการให้คำปรึกษา เป็นการให้นักเรียนประเมินตนเองเพื่อ
พิจารณาอาชีพที่ตนสนใจ เป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักวางโครงการในอนาคตบ้าง
5. บริการเตรียมฝึกงาน คือ ให้นักเรียนได้ลงปฏิบัติงาน
บางอย่างที่นักเรียนถนัด โดยทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือ และความร่วมมือ
จากหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนมาช่วยฝึกงาน

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการแนะแนว

ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาคือ ครูประจำชั้น เพราะครูประจำชั้นเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กและรู้จักเด็กเป็นอย่างดี นอกจากนี้ครูประถมศึกษามักจะสอนทุกวิชา จึงสามารถสังเกตและติดตามความเปลี่ยนแปลงของเด็กได้ทุกด้าน ครูประจำชั้นจึงมีหน้าที่สอน และแนะแนวด้วย แต่อย่างไรก็ดี โรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และได้รับการอบรมทางด้านการแนะแนวมาเป็นอย่างดีพอสมควร เพื่อที่จะช่วยเหลือเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการวัสดุและกำลังใจ (สมพร สุธศนีย์ 2525 : 77)

จะเห็นได้ว่า การแนะแนวจะได้ผลดีหรือมีประสิทธิภาพนั้น ต้องได้รับความช่วยเหลือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะแนว และครูประจำชั้น สำหรับผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการแนะแนวในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่ง หน่วยงานพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 9-10) ได้เสนอแนะไว้ว่า ควรจะสำรวจความสนใจและบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน ที่มีอยู่แล้วมาประสานกับการแนะแนว ทำความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับประโยชน์และความจำเป็นของการแนะแนว จัดวางโครงการและเตรียมตัวบุคคลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการแนะแนว" ของโรงเรียน ควรจะประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ครูผู้สนใจการแนะแนว ครูแนะแนว หรือครูฝ่ายส่งเสริมการศึกษาอื่น ๆ อนึ่ง สำหรับคณะกรรมการรับผิดชอบผู้บริหารควรตามความสมัครใจ หรือคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. จัดทำแผนงาน และโครงการแนะแนวตลอดปีร่วมกับคณะครูใน

ฐานะ เป็นประธานคณะกรรมการการปฏิบัติงาน

2. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
3. ติดตามผลหรือคณะกรรมการให้เป็นผลสำเร็จ
4. สนับสนุนในด้านการจัดงบประมาณ
5. ประเมินผลการแนะแนว เพื่อว่าการแนะแนวเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 13) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแนะแนวในโรงเรียนว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ บางส่วนไม่มีบุคลากรที่จะดำเนินการในลักษณะดังกล่าวได้ ดังนั้น ควรมีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่ในการจัดการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ครูประจำชั้นควรจะมีบทบาทมากในการแนะแนวในโรงเรียน อนึ่ง สำหรับการแนะแนวอาชีพนั้นครูที่รับผิดชอบสอนประจำวิชา ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยให้งานแนะแนวสำเร็จโดยดี ควรจะดำเนินการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ในวิชาที่ตนสอน เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนที่เรียนวิชาที่ตนสอน และจัดสอนซ่อมเสริมเมื่อนักเรียนต้องการ ศึกษานักเรียนที่สอนเป็นการส่วนตัว พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนนำวิชาที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชำระ ชูชีพ (2521 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น" โดยวิธีแจกแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นที่ควรพิจารณาในการจัดหลักสูตร เฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ คือ นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ประชาชนขาดความรู้ใน

ค่านการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวน ทำไร่ ขาดความรู้เรื่องการไ้
 ปลูกและยาปราบศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ดังนั้น เนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มการงาน
 และพื้นฐานอาชีพของปรับให้เข้ากับท้องถิ่นมีดังนี้คือ จัดให้สอนวิธีปรับปรุง
 การทำนา ปรับปรุงที่ดิน การทำสวน ทำไร่ การพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ใน
 ท้องถิ่น การเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวทางค่านการเกษตร การเลี้ยงสัตว์
 การสำรวจสภาพท้องถิ่น การป้องกัน และการกำจัดศัตรูพืช การอุตสาหกรรม
 ในครอบครัว งานเสื่อน้ำ งานประมง และงานอื่น

วันเพ็ญ เกตุสุกุล (2526 : บทคัดย่อ) ใควิจัยเรื่อง
 "วิเคราะห์แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาที่ห้า
 และหกของเขตการศึกษา 5" โดยใ้กลุ่มตัวอย่างประชากร 3 กลุ่ม คือ
 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพในท้องถิ่น นักเรียน และผู้ปกครอง โดยวิธี
 แจกแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาที่ 5
 และ 6 ของเขตการศึกษา 5 มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของ
 ท้องถิ่น 3 แขนงงาน คือ แขนงงานบ้าน แขนงงานเกษตร และแขนงงาน
 อาชีพอื่น ๆ ส่วนแขนงงานช่าง และแขนงงานช่างประมงทุกเรื่องยังไม่
 สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพราะเป็นอาชีพที่ไม่มีแพร่หลายทั่วไป
2. อาชีพเกือบทุกแขนงงาน มีความจำเป็นที่จะต้องใ้ได้รับการ
 สนับสนุนและส่งเสริม ยกเว้น แขนงงานช่าง เรื่องงานไม้ และงานเกษตร
 เรื่องการเลี้ยงสัตว์ปีก
3. แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาที่ 5
 และ 6 ของเขตการศึกษา 5 สนองความต้องการของนักเรียนเกือบทุก
 แขนงงาน ยกเว้น แขนงงานช่าง เรื่อง งานไฟฟ้า แต่อย่างไรก็ตาม
 แผนการสอนนี้สนองตามความต้องการของผู้ปกครองทุกแขนงงาน
4. ในการปรับปรุงแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
 ชั้นประถมศึกษาที่ 5 และ 6 เพื่อให้สอดคล้องสภาพความเป็นจริงในท้องถิ่น และ

สนองความต้องการของนักเรียนและบุคลากรมากยิ่งขึ้น ควรมีการเพิ่ม
รายการสอนเพิ่มพื้นฐานอาชีพต่าง ๆ ดังนี้

แขนงงานบ้าน ใ้แก่ เรื่อง

- การทำอาหารที่เป็นอุตสาหกรรมในครัว
- การทำของถอง
- การถนอมผลไม้เป็นอย่าง ๆ
- การทำอาหารเค็ม
- การประกอบอาหารตามเทศกาลของท้องถิ่น
- การตกแต่ง ซ่อมแซม และคักแปลงเสื่อผ้า

แขนงงานเกษตร ใ้แก่เรื่อง

- การปลูกพืชไร่
- การทำสวนผลไม้ชนิดต่าง ๆ
- การเพาะเห็ดชนิดต่าง ๆ
- การเลี้ยงสัตว์เล็ก ๆ

แขนงงานช่างประดิษฐ์ ใ้แก่ เรื่องการประดิษฐ์จากดอกไม้
ใบตอง

แขนงงานช่าง ใ้แก่ เรื่อง

- งานประกอบวิทยุ
- การใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์
- งานถักทอ
- งานทำแฉลแฉกและแฉกเกอร์

แขนงงานอาชีพอื่น ๆ ใ้แก่ เรื่องงานอุตสาหกรรมย่อยใน
ท้องถิ่น

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียน การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในระดับชั้นประถมศึกษา นั้น ครูส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเห็นว่าเนื้อหาที่กำหนดควรมี ประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่ก็ยังมีปัญหา อยู่บ้างเช่นกัน ได้แก่ ครูไม่สนใจในการสอน ไม่มีความรู้ในการจัดทำ และ ใช้อุปกรณ์การสอน และถึงแม้จะมีความรู้อยู่บ้างก็ไม่มีเวลาในการผลิต ยัง ขาดการประชาสัมพันธ์กับบุคคลในท้องถิ่น เขาใจจุดประสงค์ของการเรียนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ และยังไม่เห็นหน่วยงานในท้องถิ่นค่อนข้างน้อย

มลิวัลย์ สัมไพรี (2521 : บทคัดย่อ) ใควิจัยเรื่องการ เปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อประสิทธิภาพ ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยศึกษากับกลุ่มประชากร จำนวน 90 คน พบว่า ทั้งครู ครูใหญ่ และ ศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พ.ศ. 2521 กลุ่มการทำงานและ พื้นฐานอาชีพตรงกันเป็นส่วนใหญ่ว่า ในด้านจุดประสงค์มีความชัดเจน มี ประโยชน์ต่อผู้เรียน ตรงกับความสนใจกับผู้เรียน นักเรียนสามารถทำได้ และครูสามารถติดตามวัดผลได้พอสมควร ในด้านความคิดรวบยอด หรือ หลักการนั้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียน สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้ สามารถสอนได้ง่ายขึ้น ส่วนในด้านเนื้อหา และกิจกรรมมีความเหมาะสม ตรงกับความสนใจ ตลอดจนความยากง่ายใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ พอสมควร

ลักขณา สมเชื้อ (2524 : บทคัดย่อ) ใควิจัยเรื่อง "ปัญหา การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นปีที่หนึ่ง และสอง จังหวัด ชลบุรี" โดยใช้แบบสอบถาม ตามครูประจำการชั้นปีที่หนึ่งและสอง จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. คำนว้ครูผู้สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนใน
ชั้นประถมศึกษาตอนต้น และมึวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรีทาง
วิชาครู โรงเรียนสามารถจัดครูสอนเฉพาะกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ
ได้เพียงร้อยละ 2.2 ครูสอนโรงเรียนการงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะความ
จำเป็น คือ เป็นครูประจำชั้น และต้องสอนทุกวิชา และส่วนใหญ่ได้รับการ
อบรมตามแนวการสอนตามหลักสูตรใหม่ ปี พ.ศ. 2521 แทนนำผลที่ได้รับ
จากการอบรมมาใช้ได้น้อยมาก และขณะที่ครูสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
มีปัญหาการสอนเกิดขึ้น ครูต้องการปรึกษากับศึกษานิเทศก์มากที่สุด

2. คำนว้ผู้บริหาร พบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหามากในเรื่อง
ศึกษานิเทศก์ ซึ่งมาในเทศกิตตามผล และแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนให้ครูใน
โรงเรียนน้อยมาก

3. คำนว้หลักสูตร พบว่า สื่อการเรียนและกระบวนการเรียนการ
สอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหามากในเรื่อง ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนและขาด
เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีขนาดพอเหมาะกับการใช้งานของเด็ก โรงเรียนจัด
การประชุมสัมมนาคณะครูในท้องถิ่นให้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการเรียน
การสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพน้อยมาก รวมทั้งโรงเรียนใน
ท้องถิ่นได้น้อยที่สุด

4. ส่วนค่านว้ความรู้พื้นฐานของครูเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร
งานประดิษฐ์ และงานช่าง และค่านว้การประเมินผลการเรียนการสอนพบว่า
ครูมีปัญหามากอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ ครูประจำชั้นประถมปีที่หนึ่งและสอง ยังได้เสนอแนะ
การแก้ไขปรับปรุงการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน สรุปได้
คือ ผู้บริหารและครู ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเป็นอย่างดี ผู้บริหารระดับจังหวัด อำเภอ และ
ครูใหญ่ ครู ผู้ปกครอง วิทยากรในท้องถิ่น ศึกษานิเทศก์ ต้องรับ
นิชอบและร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

และผู้บริหารจำเป็นต้องเตรียมครู ผู้ชำนาญงานสอนกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ
ในโรงเรียน โรงเรียนทองจักษ์อุบลรัตน์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นและ
เหมาะกับการใช้งานของเด็กอย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดหาสถานที่เรียนภาคปฏิบัติ
ที่เหมาะสม และมีที่สำหรับเก็บอุปกรณ์และเครื่องมือ นอกจากนั้น ผู้บริหาร
และศึกษานิเทศก์ ต้องมีการนิเทศติดตามผลการสอนอย่างสม่ำเสมอและ
ต่อเนื่องกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 186-
188) ได้ดำเนินงานโครงการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่มการเรียน
และพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา โดยความร่วมมือขององค์การยูนิเซฟ
และโครงการนี้ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอน และคุณภาพการสอนงาน
เลือก กลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สรุปดังนี้

1. เนื้อหาทั่วไปสำหรับงานเลือก ควรประกอบด้วย การวางแผน
การผลิต การผลิต และกิจกรรมการตลาด
2. แนวทางการสอนงานเลือก เพื่อให้ได้ผลที่จะก่อให้เกิดนักเรียนเกิด
ทัศนคติที่ดีต่องานที่เรียนนั้น ต้องอาศัยเวลาในการเรียนที่เหมาะสม ต้องมี
การฝึกกระทำอย่างน้อยละ 2-3 ครั้ง จึงจะได้ผลที่ผู้รับสามารถมองเห็น
ประโยชน์ของการเรียนอย่างชัดเจน สามารถใช้การได้ดี ขายผลผลิตได้
และทำเป็นอาชีพได้
3. ครูผู้สอนมีความสำคัญในการสอนงานเลือก ที่จะทำให้นักเรียน
เกิดความรู้สึกและมีทัศนคติที่ดีต่องานเลือกที่ได้เรียนรู้อย่างยิ่ง
4. กรณี ที่ขาดครูผู้สอนงานเลือก ควรเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้
ความรู้ และครูผู้สอนจะได้ความรู้เพิ่มมากขึ้น และสามารถดำเนินการได้เอง
ในที่สุด
5. เมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพได้พอควร ควร
สนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการผลิต จัดตั้งศูนย์กลางตลาด สหกรณ์

ซึ่งผู้เรียนสามารถหารายได้จากงานเลือกต่าง ๆ ที่หาตลาดได้ในท้องถิ่นของตนเอง

ประมวล เสนาณัติ และคณะ (2524 : 80-83) ได้วิจัยเรื่อง "การเสริมวิชาชีพให้นักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ" โดยวิธีศึกษาจากเอกสาร ศึกษาสภาพจริงของการใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษาจากสนาม และการประชุมสัมมนาบุคคลจากหลายอาชีพ ผลการวิจัยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2515-2521 ประชากรของประเทศไทยเพิ่มขึ้น ประมาณปีละ 1 ล้านคนเศษ หรือเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3 ต่อปี ประมาณ 1 ใน 3 ถึง 4 ใน 10 อยู่ในกำลังแรงงาน

2. ประมาณ 2 ใน 3 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทำงานในสาขาเกษตรกรรม นอกนั้นทำงานในสาขาอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรม หัตถกรรม ก่อสร้าง พาณิชยกรรม ขนส่ง และบริการ เป็นต้น ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแทบทั้งหมด (ร้อยละ 99) อยู่ในชนบทหรือนอกเขตเทศบาล ส่วนผู้ประกอบอาชีพอื่นประมาณร้อยละ 40 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล อีก ร้อยละ 60 อยู่ในนอกเขตเทศบาล

กำลังแรงงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) ได้รับความศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา รองลงมา (ร้อยละ 10) ไม่จบประถมศึกษา คาดว่าแนวโน้มในระยะ 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2525-2529) สภาพของกำลังแรงงานในลักษณะดังกล่าวมานี้คงจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก โดยเฉพาะจำนวนผู้ที่จบประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ และไม่ได้อ่านต่อในระดับมัธยมศึกษาจะเข้าสู่ตลาดแรงงานปีละประมาณ 5-6 แสนคน และส่วนใหญ่คาดว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในชนบท และบางส่วนจะเดินทางเข้ามาทำงานทำในสาขาอื่น ๆ ในเมือง จึงเป็นเรื่องที่ควรพิจารณาทางเสริมวิชาชีพให้แก่กำลังแรงงานเหล่านี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตและพัฒนาคุณภาพที่เหมาะสมบางประการ เพื่อให้

สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงวิถีการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุข ตลอดจนยกฐานะความเป็นอยู่ในชนบทให้สูงขึ้นได้

2. กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา โคทพยายามปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวกับการทำงานและอาชีพมาโดยตลอด สำหรับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ซึ่งปรับปรุงให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้เน้นหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อให้ตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาแต่ละระดับให้จบในตัวเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเยาวชนให้เกิดความพร้อม มีความรู้ ความสามารถที่จะช่วยตัวเองได้ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

จุดมุ่งหมายของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ก็คือ การฝึกอบรมให้ ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงานและทำงานเป็น เพื่อเป็นรากฐานของการประกอบอาชีพต่อไป เพื่อไปหาสาระของหลักสูตร ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง อัตราเวลาเรียนสำหรับกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพมี ปรมาณร้อยละ 10 ในชั้น ป.1 - ป.2 ร้อยละ 20 ในชั้น ป. 3-4 และ ร้อยละ 30 ในชั้น ป.5-6 ตามลำดับ

จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติหลักสูตร ได้เน้นที่จะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานง่าย ๆ เบื้องต้น ควบคู่ไปกับการเรียนค่านิยมและยังระบุไม่เด่นชัดเท่าที่ควร แต่ก็พอจะดูได้จากจุดประสงค์เฉพาะแต่ละงานว่าจะให้ผู้เรียนทำอะไรบ้าง

จุดประสงค์ด้านการปลูกฝังเจตคติ ใ้กระบุคุณสมบัติที่ควรเน้นของผู้ที่จะจบการศึกษาภาคบังคับไว้เหมาะสม คือ เน้นคุณสมบัติที่มีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจุดประสงค์เฉพาะงาน คือ งานเกษตร งานบ้าน งานประดิษฐ์ งานช่าง ปรากฏว่า ยังมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เพราะส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 90) เน้นด้านการให้ความรู้ (Cognitive) แต่ขาดการเน้นด้านการเสริมสร้างลักษณะนิสัย (Affective) หรือคุณสมบัติที่สำคัญในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ้เข้าร่วมการสัมมนาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากกว่าด้านความรู้ ความคิดเกี่ยวกับอาชีพ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของหลักสูตรแล้ว จะเห็นว่าเนื้อหาส่วนใหญ่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่นักเรียนจะต้องทำในอนาคตโดยตรง เช่น งานบ้าน ลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น แต่อาจจะเป็นประโยชน์เพียงช่วยให้นักเรียนนำทักษะพื้นฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันเท่านั้น และงานเหล่านี้น่าจะเป็นหน้าที่ของครอบครัวอยู่แล้ว และลักษณะงานที่ระบุไว้ในหลักสูตรส่วนใหญ่ เหมาะสำหรับเพศหญิง อาจจะทำให้ให้นักเรียนชายขาดความสนใจ หรือเรียนไม่ไต่ผลเท่าที่ควร ส่วนเนื้อหาวิชาเกษตร ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นอาชีพหลักของคนไทยในอนาคตต่อไปอีกไม่นานกลับมีเพียง 1 ใน 3 ของวิชาชีพทั้งหมดเท่านั้น และเนื้อหาที่มีอยู่ก็ยังไม่กว้างขวางเพียงพอ สิ่งที่เป็นหัวใจของการพัฒนาการเกษตร เช่น การจัดการและการซื้อการขาย การสหกรณ์ ไม่มีระบุไว้ในหลักสูตรทั้ง ๆ ที่เรื่องนี้เป็นปัญหาหลักของเกษตรกรในปัจจุบัน

ส่วนวิชาต่าง ๆ ในงานช่าง เช่น งานโลหะ ช่างไฟฟ้า กำหนดควาไว้เป็นวิชาเลือกคงจะทำให้โรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมเพียงพอไปเปิดสอนวิชาเหล่านี้ จะทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสฝึกความรู้พื้นฐาน เพื่อประกอบอาชีพที่นอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตได้

โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาของหลักสูตรเป็นลักษณะของวิชาอาชีวศึกษา และเป็นด้านความรู้ความคิดมากกว่าด้านอื่น บางวิชาที่เปิดสอน อาจไม่ตรงกับสภาพการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน แม้จะมีวิชา

คาดว่า จะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต เช่น งานเกษตร แต่
 ยิงขาด เนื้อหาที่จะช่วยให้เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญต่อการ
 พัฒนาการเกษตรในภายหลังอย่างแท้จริง

การจัดเนื้อหาวิชาที่เป็นลักษณะวิชาชีพโดยตรง (อาชีวศึกษา)
 นอกจากจะไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้ความรู้พื้นฐาน
 กว้าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพแล้ว ยังอาจจะก่อให้เกิดความสูญเปล่า
 เพราะบางอย่างมีความซับซ้อนเกินวัยของผู้เรียน และผู้เรียนเองยังไม่
 สามารถบอกได้ว่าเมื่อโตขึ้นจะประกอบอาชีพอะไร จึงอาจจะขาดความสนใจ
 และเรียนไปอย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ เมื่อนักเรียนต้องเผชิญกับงานที่ยุ่งยากซับซ้อน
 ตั้งแต่ต้นมือ อาจจะทำให้เกิดผลในทางลบได้ ยิ่งถ้าโรงเรียนขาดความพร้อม
 ขาดบุคลากร และอุปกรณ์สนับสนุนด้วยแล้ว โอกาสที่การใช้หลักสูตรจะประสบ
 ความล้มเหลวจริงจะมีมากขึ้น

3. เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการประเมินการใช้หลักสูตร การงาน
 พื้นฐานอาชีพในโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่า กลุ่มทักษะยังมีความสำคัญเป็น
 อันดับหนึ่ง ส่วนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ยังมีความสำคัญเป็นอันดับรอง และ
 ทั้งครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ ยังเห็นว่าการปฏิบัติจริง ๆ ตามแนวการจัดการ
 เรียนการสอนจะสร้างพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้น้อยกว่าที่คาดหวัง

การปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนการสอนยังมีปัญหาสำหรับครู
 ทุกระดับ โดยเฉพาะระดับต้น ๆ (ป.1) มีปัญหามาก งานเกษตรมีปัญหาใน
 ทางปฏิบัติที่สุด อุปสรรค ปัญหา สำคัญ ๆ ได้แก่ ครูขาดความสันทัดและ
 โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการสอนตามแนวของ
 หลักสูตรใหม่ ครูที่สอนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87) ของ
 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้หนึ่งทำให้เกิดปัญหาความฉงนในการสอนบางงานเป็น
 งานช่าง หรืองานเกษตรทั่วไป ส่วนครูชายก็มีปัญหาไม่ฉงนที่จะสอนงานบ้าน
 งานประดิษฐ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอน
 ไม่ครอบคลุมและไม่มีประสิทธิภาพ

4. มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมวิชาชีพแก่นักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาหลายประการที่มีการอภิปรายกันมากในการประชุมสัมมนา ซึ่งถือว่าเป็นการตรวจสอบแนวความคิดเกี่ยวกับการสอดแทรกวิชาชีพในหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ เช่น ความเหมาะสมและจำเป็น และแนวทางการดำเนินการระหว่างนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ บุคคล และผู้ใช้แรงงาน ที่จะจบการศึกษาระดับนี้ ปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมการสัมมนายังมีความเห็นขัดกัน มีทั้งที่เห็นควยและไม่เห็นควย ฝ่ายที่เห็นควยได้ให้เหตุผลในแง่ของการปูพื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างกว้างขวาง สำหรับผู้เรียนจะได้นำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต ส่วนผู้ที่ไม่เห็นควยให้เหตุผลว่านักเรียนระดับนี้ยังมีอายุน้อยเกินไป และยังไม่มีความหมายแน่นอนว่าตนเองจะประกอบอาชีพอะไร อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมการสัมมนาส่วนใหญ่เห็นควยกับการเน้นเรื่องคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และเอื้อต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ เช่น ความมีระเบียบ วินัย ความขยัน ความซื่อสัตย์ อุตุน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นที่ต้องการของเจ้านายมากกว่าความรู้ ความคิดค้นวิชาชีพ เพราะถ้าหากกำลังแรงงานที่จบระดับประถมศึกษา มีความรู้วิชาหนังสือ คือ ทักษะ พอสมควร มีความสามารถที่จะเรียน และมีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นในการทำงาน แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ทั้ง ๆ ที่คุณสมบัตินี้ (Affective) มีระบุไว้ในหลักสูตร แต่ในทางปฏิบัติในระดับโรงเรียน และห้องเรียน ยังไม่ได้เน้นอย่างจริงจังเท่าที่ควร

ภิรมย์ ศรีเพชร (2527 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึกปฏิบัติคานการงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 772 คน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาต่อ ต้องออกไปทำงาน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัด จึงน่าที่จะทำการศึกษาถึง

การนำประสบการณ์จากการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไปใช้หรือไม่เพียงใดหลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว เพราะจำต้องให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ อย่างไร

คุณิต สวัสดิภาพ (2526 : บทคัดย่อ) ใ้วิจัยเรื่อง "ความพร้อมทางอาชีพนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนทดลอง" โดยใช้แบบทดสอบความรู้และแบบสำรวจเจตคติทางอาชีพ กับตัวอย่างประชากรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเหนือ 110 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 142 คน ภาคกลาง 118 คน ภาคใต้ 142 คน รวม 660 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนในภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับความรู้กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยนักเรียนภาคเหนือ และเขตกรุงเทพมหานคร สูงที่สุด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำสุด ภาคใต้อต่ำสุด

2. นักเรียนในภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับเจตคติทางอาชีพแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยนักเรียนภาคเหนือ และกรุงเทพมหานครสูงที่สุด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำสุด

3. นักเรียนในภาคต่าง ๆ และเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับความพร้อมทางอาชีพต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยนักเรียนภาคเหนือ และกรุงเทพมหานครสูงที่สุด ภาคกลาง และภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำที่สุด

อุดมรัชย์ ขอมขุนทด (2530 : บทคัดย่อ) ใ้วิจัยเรื่อง "การนำประสบการณ์จากการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ จังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากร คือ ผู้สำเร็จการ

ศึกษา ระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน 240 คน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ นำประสบการณ์จากการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ อยู่ในระดับไม่น้อย แต่เมื่อพิจารณาแยกตามลักษณะงานแล้วพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ นำประสบการณ์จากการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ทำงานบ้านไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานเกษตรกับงานประดิษฐ์ โดยเฉลี่ยแล้วผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ ได้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพจากโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาได้รับความรู้มาจากบ้าน และเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ ส่วนใหญ่อยากเรียนการตัดเย็บเสื้อผ้า การเลี้ยงสัตว์ ซ่อมแซมเครื่องยนต์ ไฟฟ้า และเสริมสวย เพราะต้องนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือหารายได้พิเศษให้เป็นประโยชน์กับตนเอง และสมาชิกในครอบครัว แต่เนื้อหาดังกล่าวกลับไม่ได้เรียนมาเลย

ทิมล วิเศษสังข์ (2525 : บทคัดย่อ) ใควิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการสอนงานเลือก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ" โดยใช้วิธีสังเกต สอดถาม ตามกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 155 คน ครู 307 คน ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับความพร้อมของครู ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลในวิชาเลือกการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และความเข้าใจของครูในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาเลือกดังกล่าว ก็อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับความพร้อมในตำนครุ
ผู้สอน อาคารสถานที่ และแหล่งบริการทางวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์และสื่อ
การเรียน ในวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพ ปรากฏว่าอยู่ในระดับ
น้อย เช่นเดียวกับทุกด้าน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
ความเชื่อมั่น .05 ทุกด้าน ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับ
ความพร้อมในท่านต่าง ๆ ทั้งกล่าวในวิชาเลือกภาษาอังกฤษก็อยู่ในระดับน้อย
เช่นเดียวกับทุกด้าน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความ
เชื่อมั่น .05

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในเมือง เกี่ยวกับความพร้อม
ของครูในการสอนวิชาเลือก การงานและพื้นฐานอาชีพ และวิชาเลือก
ภาษาอังกฤษ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรและการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการวัดและ
ประเมินผลอยู่ในระดับมาก และความเข้าใจของครูโรงเรียนในเมืองเกี่ยวกับ
วิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนนอกเมือง เกี่ยวกับความพร้อม
ของครูในการสอนวิชาเลือก การงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษ ด้าน
ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน และการวัดและประเมินผล ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และ
ความเข้าใจของครูโรงเรียนนอกเมือง เกี่ยวกับการสอนวิชาเลือกการงาน
และพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษ ก็อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนในเมือง และผู้บริหาร
และครูโรงเรียนนอกเมือง เกี่ยวกับความพร้อมในตำนครุผู้สอน อาคารสถานที่
และแหล่งบริการทางวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนในวิชาเลือก
การงานและพื้นฐานอาชีพ อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 เฉพาะด้านอาคารสถานที่และ

แหล่งบริการทางวิชาการ ส่วนค่านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนในเมือง และผู้บริหารและครูโรงเรียนนอกเมือง เกี่ยวกับความพร้อมในค่านครุผู้สอน อาคารสถานที่ และแหล่งบริการทางวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ ก็อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกันทุกค่าน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 เฉพาะค่านครุผู้สอน ส่วนค่านอื่น ๆ แตกต่างกัน

อรุณ เฉิมสิรินันท์ (2528 : บทคัดย่อ) ศึกษารายชื่อเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือกของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ" โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน 249 คน และครูผู้สอนงานเลือก 471 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกสอนงานเลือกในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ โดยคำนึงถึงครูที่มีความสามารถในการสอนและความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น
2. ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยมากต่อการเปิดสอนการวิชางานเลือกในโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนมีความพอใจในระดับมากต่อการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะการเอาใจใส่ในการสอนของครู และการเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน ยกเว้นการติดตามผลการนำไปใช้และการจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนพอใจในระดับน้อย

4. มีปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับงบประมาณ ในการจัดซื้อวัสดุฝึกงาน และอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และการขาดครูที่มีความสามารถในการสอน

ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนงานเลือก มีดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาของงานที่สอนจากโมความรู้ และเอกสาร
ทั่ว ๆ ไป แต่เห็นว่าหนังสือสำหรับคนคว่าความรู้เพิ่มเติมมีอยู่ในปริมาณน้อย

2. งานเลือกที่สอนสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นที่โรงเรียน
ตั้งอยู่ในระดับมาก

3. ในท้องถิ่นมีบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับงานที่สอน แต่ไม่มีสถาน
ประกอบอาชีพอิสระ และไม่มีแหล่งจำหน่ายผลิต

4. อุปกรณ์ที่นักเรียนใช้ฝึกแต่ละงานเลือกมีจำนวนน้อย

5. มีความพอใจระดับมากต่อการปฏิบัติงานของนักเรียนตาม
จุดประสงค์การเรียนรู้

6. มีปัญหาเกี่ยวกับขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน และผู้ปกครองให้
ความร่วมมือน้อย

7. การเตรียมและการจัดการเรียนการสอนงานเลือก ครูผู้สอน
ปฏิบัติให้สูงสุด คือ การนำวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาสอน การสอนให้
นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง การสอนให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม การให้ความ
สำคัญต่อผลสำเร็จของงานที่ทำ และการให้ความสำคัญต่อกระบวนการ
ทำงานเป็นลำดับขั้นตอน

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2530 : บทคัดย่อ) ใควิจัยเรื่อง
"การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการงานและพื้นฐาน
อาชีพ วิชางานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม-
ศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม" โดยใบบรรณตามตามผู้บริหารโรงเรียน
จำนวน 103 คน และครูผู้สอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 105 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีการจัดทำกำหนดการสอน และบันทึกการสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำ ด้วยวิธีการศึกษาจุดประสงค์ การเรียนรู้ ประกอบการจัดทำ และศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด นอกจากนี้ยังมีการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ใ้แก่ แผนการสอน กำหนดการสอน บันทึกการสอน และใบงาน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรดังกล่าว คือ ครูผู้สอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม และศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ เอกสารประกอบหลักสูตรที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ คือ คู่มือการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แผนการสอนใน ระดับเขตการศึกษา หนังสือความรู้สำหรับครู และกำหนดการสอน

2. การการจัดมีปัจจัย และสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร ปรากฏว่า ในการเตรียมครูผู้สอน มีการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอนของ โรงเรียนก่อนเปิดสอนงาน เลือกลงแต่ละแขนงงาน โดยวิธีการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เตรียมครูผู้สอนเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร โดยวิธีการแจกเอกสารแนว การสอนให้ศึกษาพร้อมกับหลักสูตรและขอขยายวิชา ช่วยเหลือครูผู้สอนในการ เพิ่มพูนทักษะความรู้ในวิชาที่สอน โดยวิธีสนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น

เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น เอกสารประกอบหลักสูตรที่จัดให้ครู ผู้สอน คือ คู่มือการจัดการเรียนการสอน หนังสือความรู้สำหรับครู แผนการ สอนจากเขตการศึกษา หลักสูตรแม่บท และใบงาน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการ สืบค้นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน โดยวิธีการให้ครูผู้สอนรายงานความ ต้องการมายังฝ่ายบริหาร ให้สนับสนุนในด้านวัสดุต่าง ๆ และช่วยเหลือค่าน งบประมาณ สำหรับสภาพของวัสดุ อุปกรณ์การสอน และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติ ที่มีอยู่ในสภาพทันสมัย ใ้การใ้ใช้ แต่มีจำนวนไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาความ ไม่เพียงพอของวัสดุการสอน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้

เกี่ยวกับสถานที่ที่ใ้สอนและห้องฝึกปฏิบัตินั้นมีเพียงพอ และมีการดูแล พร้อมที่จะใ้ใช้งานใ้ตลอดเวลา โดยมีครูผู้สอนและนักเรียนเป็นผู้ดูแลรักษา

เกณฑ์ในการจัดสภาพของห้องฝึกปฏิบัติวิชาการเลือกนั้น คือเกณฑ์ความสะดวกต่อการไร้ของทั้งผู้สอนและผู้เรียน และความสอดคล้องกับลักษณะกระบวนการเรียนการสอนของกลุ่มประสบการณ์

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง มีการชี้แจงแผนการเรียน และแผนการฝึกปฏิบัติงาน ให้นักเรียนทราบตลอดเปิดภาคเรียน มีการชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนตามแผนการสอนแต่ละครั้ง ให้นักเรียนทราบก่อนการสอนทุกครั้ง และมีการชี้แจงขอบกพร่องในการฝึกปฏิบัติของนักเรียน อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการพานักเรียนไปทำงานหรือศึกษานอกสถานที่ เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่กั้นการคมนาคมไม่สะดวก และโรงเรียนขาดงบประมาณ

ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดให้มีกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน โดยให้การจักจ่ายนิเทศ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอน และนักเรียนที่เรียนร่วมกันทำ

เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความชำนาญในการใช้และสาธิตวิธีใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ส่วนวิธีสอนที่ถนัดและใช้สอน ได้แก่ วิธีการเรียนด้วยการปฏิบัติและวิธีสาธิต สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกวิธีสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยึดเกณฑ์ความตรงตามจุดประสงค์ และความพร้อมของผู้เรียน ส่วนเอกสารประกอบหลักสูตรที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้งส่วนใหญ่ใช้แผนการสอน และคู่มือการจัดการเรียนการสอน

เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประเมินผลงานในการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนทุกครั้ง โดยประเมินผลเกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน เจตคติ และนิสัยการทำงาน ส่วนวิธีการที่ใช้การวัดผลการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ใช้การสังเกตการปฏิบัติงาน และฝึกปฏิบัติแล้วเก็บคะแนน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการชี้แจงหลักเกณฑ์

และกำหนดวิธีการวัดผลให้นักเรียนทราบก่อนเริ่มการสอนทุกแขนงงานใน
วิชางานเลือก และชี้แจงข้อบกพร่องให้นักเรียนทราบหลังจากการสอนทุกครั้ง

สำหรับเอกสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชางานเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่มีความ
สมบูรณ์ และถูกต้องตามทฤษฎี และหลักการของการพัฒนาหลักสูตร

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในค้ำนต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมีดังนี้

1. ค้ำนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปัญหาส่วนใหญ่ คือ
งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจใน
การจัดทำ ขาดแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น และช่วงเวลาในการดำเนินการ
ไม่เพียงพอ
2. ค้ำนการจัดมีจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร
ปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ พื้นฐานความรู้ความสามารถของครูต่างกัน ขาดครู
ผู้ดำเนินงานที่มีความรู้ความสามารถ งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ
การไม่ได้รับการแนะนำชี้แจง การใช้หลักสูตร ไม่ได้รับการอบรม และ
ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรม วัสดุอุปกรณ์
และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ
3. ค้ำนการจัดการเรียนการสอน ปัญหาส่วนใหญ่ เกี่ยวข้อง
กิจกรรมการเรียนการสอน คือ ความรู้พื้นฐานของนักเรียนต่างกัน งบ
ประมาณ และช่วงเวลาในการจัดไม่เพียงพอ การขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ
เทคนิคและวิธีสอน เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนไม่เพียงพอ
และเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนไม่ชัดเจน

จะเห็นว่าจากสภาพการจัดการเรียนการสอนงานเลือก กลุ่มการ
งานและพื้นฐานอาชีพ ทลออกจนปัญหาที่เกิดขึ้น นับว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนมี
ความสำคัญที่จะทำให้หลักการและจุดหมายของหลักสูตรประสบผลสำเร็จ

ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้ เข้าใจในการจัดสอนงานเลือก จะต้องเข้าใจถึงการเตรียมการจัดกรคำเนิการจัก พร้อมทั้งการติดตามผล การจักงานเลือก โดยมีความรู้เกี่ยวกับ นโยบาย การวางแผน เกณฑ์ ตลอดจนการจัดกรแนะแนวให้นักเรียน ในชั้นการเตรียมการจัด สำหรับกรคำเนิการจักควรจะต้องให้การสนับสนุนให้การคำเนิการสอนของครู คำเนิไปอย่างมีประสิทธิภาพ และในชั้นการติดตามผลกรจักสอนผู้บริหาร ก็ควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการนำเอาผลการประเมินของครู และของนักเรียน มาใช้ในการปรับปรุงกรจักสอนต่อไป และครูผู้สอนจะต้องเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในการที่มีส่วนร่วมให้การคำเนิการจักสอน วิชางานเลือก สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ยังต้องสามารถจักกรเรียนการสอนใถูกต้องตามลักษณะวิชา ตั้งแต่การเตรียม การสอน การใ้วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการสอน การวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนสถานที่ใ้สอนและฝึกงาน ซึ่งจะส่งผลให้การจักงานเลือกบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย